

**A MAGYAR
KODÁLY
TÁRSASÁG
HÍREI**

XXXV. évfolyam

2014/2

**A
MAGYAR
KODÁLY TÁRSASÁG
HÍREI**

**SZERKESZTI:
MÁRKUSNÉ NATTER-NÁD KLÁRA**

**XXXV. évfolyam – 2014/2
június**

TARTALOM

A 80 éves örök ifjú: Éneklő Ifjúság	
Kodály Zoltán Gyermekkaré – <i>Ittész Mihály</i>	4
A szegedi Kórusélet 150 éve – <i>Márkusné Natter-Nád Klára</i>	7
Ünnepi koncert	7
Könyvismertetés	10
III. Országos Kodály Zoltán Kamaraének Találkozó	
– <i>Hartyányi Judit</i>	13
Hogyan lehet az éneklés mindenkié? – Nemzetközi Zenepedagógiai	
Szimpózium	16
Nyitókoncert – <i>Hraschek Katalin</i>	18
Csodák pedig vannak – <i>Kocsis Klára</i>	20
Bárdos Szimpózium 2014– <i>Márkusné Natter-Nád Klára</i>	24
Sáry László előadásáról – <i>Hauai Lóránt</i>	26
Hangversenyek a Bárdos Szimpóziumon – <i>Arany János</i>	28
Hangszeres versenyek a verbunkos jegyében Zemplénben	
– <i>Dombóvári János</i>	36
Keszthelyi Helikon – <i>Nagy Ernő</i>	40
A Törökbálinti Cantabile Kórus Krakkóban – <i>Nagy Márta</i>	44
Lengyelországban jártunk – <i>Kerecsi Anna Mária</i>	44
Egy figyelemre méltó 100. születésnap – <i>Szőnyi Erzsébet</i>	47
Kertész Lajos új Bartók lemeze – <i>Ittész Mihály</i>	48

A címdalt Borsos Miklós alkotásával **Szántó Tibor** tervezte

A kiadványt Dobó Nándor tervezte

Kiadja a **Magyar Kodály Társaság**

Felelős kiadó: a **Magyar Kodály Társaság elnöke**

Adószámunk: 19040437-1-42

ISSN 0230-3639

Nyomda: László és Társa Bt.

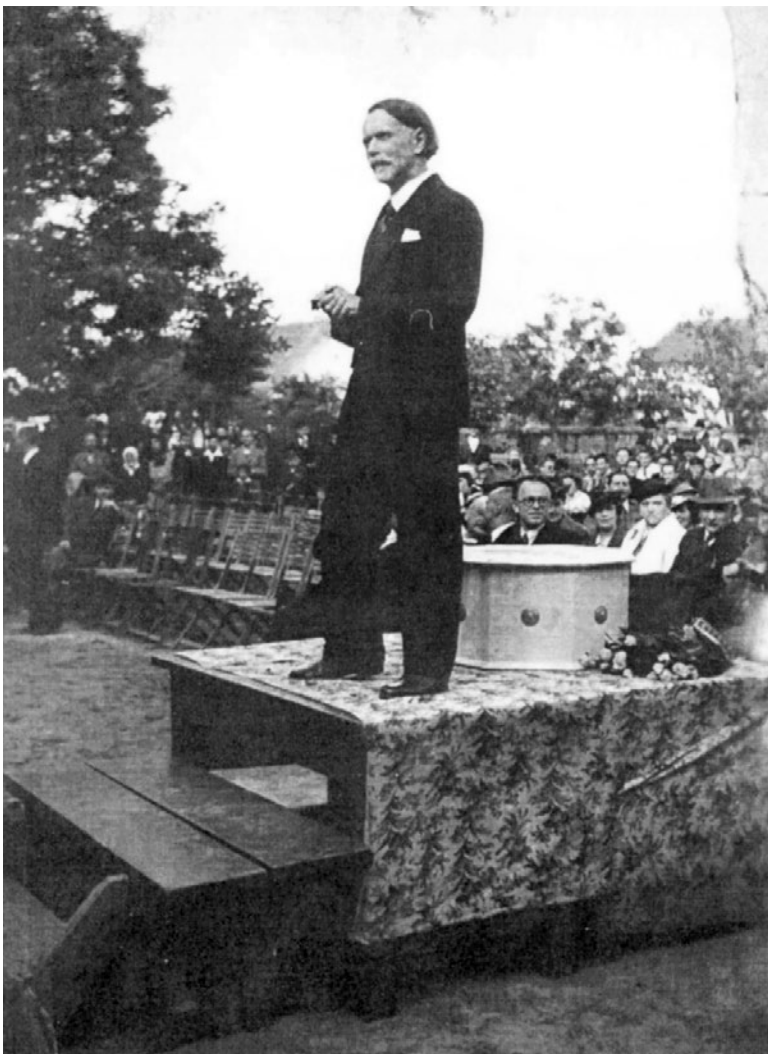
Felelős vezető: László András

Kiadványunk támogatói

PRO RENOVANDA CULTURA HUNGARIAE

nka
Nemzeti Kulturális Alap

**PRO
CULTURA**

Nagykőrösön máig nagy tisztelettel őrzik annak a csodálatos Éneklő Ifjúság hangversenynek az emlékét, melyet 1938. május 29-én az Arany János Református Gimnázium udvarán tartottak. Tizenhárom énekkar szerepelt, köztük két kecskeméti és a Nagykőrösi Református Tanítóképző Intézet híres férfikara Márton Barna vezetésével. A hangverseny végén az összkart Kodály Zoltán vezényelte. Ezer fiatal ajkán szólalt meg Kodály, 1936-ban komponált kánonja „A magyarokhoz”.

A 80 éves örökifjú: Éneklő Ifjúság

Kodály gyermekkarest

*„Ünnepre jöttünk zengő énekszóval:
hadd szóljon orgona s a szárnyaló dal.”*

Kerényi Györgynek Hans Leo Hassler kórusművéhez írott szavaival kezdem megemlékezésemet e kettős évfordulón.

Éneklő Ifjúság néven először 1934. április 28-án tartottak hangversenyt, ugyancsak a Zeneakadémia Nagytermében. Ennek 80. évfordulójára emlékeztünk a 85 évvel ezelőtt, 1929. április 14-én elhangzott első *Kodály gyermekkarest* műsorának hiánytalan felidézésével.

Azt több ok tette lehetetlenné, hogy ugyanazokat az iskolákat, vagy legalább jogutódjukat kérjük fel az emlékesten való közreműködésre, amelyeknek kórusai a legendás hangversenyen szerepeltek: vagy nem is léteznek, mint például a Wesselényi utcai polgári fiúiskola, melynek épülete helyén is más ház áll, vagy ma nem rendelkeznek a műsor igényeinek megfelelő énekkarral. Azt sem tudtuk megvalósítani, hogy a művek az akkori sorrendben szólaljanak meg, de ez talán jót is tett a műsor dramaturgiájának.

Egy mű, a legelsőnek felhangzó *Pange lingua* orgonakiséretes himnusz azonban a helyén maradt. A Kner nyomda által készített műsorlapon, a Kodály Archívum példányán e műsorszámnál Emma asszony kézírásával olvasható: *bemutató*. Az ismertebb vegyeskari változat mellett szinte bemutatónak kijáró figyelmet érdemel a mű mostani előadása. Az *Öt Tantum ergo* zenei anyagát felhasználó nagyobb ciklikus forma rekonstrukciójához Szabó Miklós karnagy úr kutatásai is hozzájárultak.

Köszönet illeti a karvezető énektanárokat és a kórusok tagjait, hogy az ünnepi estünkön való közreműködést vállalták; személyesen is köszönettel tartozom *Hartyányi Judit* társelnöknek az énekkarok kiválasztásához, felkéréséhez nyújtott körültekintő segítségéért.

Egy gyermekkaresttel kapcsolatban a hivatalos-hivatásos zeneélet és a zenetudományos szemlélet oldaláról felvetődhet a kérdés: lehet-e egy iskolai kórusok, műkedvelőnek tekintendő karok közreműködésével megszólaltatott koncertet zenetörténeti eseménynek tekinteni. Úgy gondolom, hogy igen, mert mi más lett volna, amikor a mostani emlékünnepeünk „tárgyát” képező esemény előtt négy évvel, 1925 tavaszán Kodály Zoltán magyar dalestjén az első gyermekkarai, a *Villő* és a *Túrót eszik a cigány* először megszólaltak, vagy amikor 1937-ben Kecskeméten, majd Budapesten első ízben csendültek fel Bartók gyermekkari művei. Kodály kezdeményezése nyomán – nemcsak az ő műhelyéből kikerülve –

hatalmas gyermekkari irodalom jött létre, egyszerre pedagógiai és művészi céllal. Ma is, vagy ma talán még inkább, úgy láthatjuk: Kodály iskolapéldát adott: a szóban megfogalmazott elvet zeneművek sorával igazolva: „csakis művészi érték való a gyermeknek.” Abban is példa adott, hogyan lehet a népdalt, a népi gyermekjátékdalt a magas művészet értékei közé emelni.

Bárdos Lajos emlékezéseiből tudjuk, hogy a *Magyar Kórus* kiadó, illetve azonos című lapja és az *Énekszó* című folyóirat által elindított, Kodály kezdeményezését kiteljesítő folyamat eredménye volt az egyre gazdagodó gyermekkari irodalom, s 1934-re már tetemes mennyiségű kompozíció gyűlt össze, egyre több énektanár-karnagy vállalkozott a régi mesterek újra felfedezett és a kortársak új szellemet képviselő darabjainak megtanítására, előadására. Bárdos Lajos felesége, Irénke asszony adta az ötletet, hogy tartsanak „iskolaközi” hangversenyt, s hogy a dalos sereglésnek adják az *Éneklő Ifjúság* nevet.

Azt is Bárdos tanár úrtól tudjuk, hogy az Éneklő Ifjúság név használatára csak azok a dalostalálkozók voltak jogosultak, amelyekben legalább négy-öt énekkar szerepelt, és amelyen volt közös ének. Erre a célra a kezdetektől a kánonéneklést találták a legalkalmasabbnak. Egy 19. századi osztrák zeneszerző, Ludwig Ernst Gebhardi (1787–1862) remekül hangzó Glória-kánonja, Kerényi György magyar szövegével vált szinte kötelező darabjává a karénekes összejöveteleknek. Az akkor már néhány éves gyakorlat (és a Berzsenyi évforduló) ihlette Kodály Zoltán nagy kánonját 1936-ban. Ez volt az egyetlen mű hangversenyünk műsorában, mely nem az 1929-es programban hangzott el először.

Jegyezzük fel emlékestünk műsorát:

Pange lingua – Aquinói Szent Tamás himnusza. A Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Laudate és Jubilate kórusa, vezényelt Sapszon Ferenc, közreműködött Harmath Dénes orgonaművész.

Villő, Táncnóta – Andor Ilona Gyermekkar, vezényelt Tamási Kinga;

A süket sógor, Gergely-járás – Hunyadi János Iskola Nagykórusa, vezényelt: Igaliné Büttner Hedvig;

Cigánysírató – Kós Gyermekkar, vezényelt: Hraschek Katalin;

Gólyanóta, Isten kovácsa – Marczibányi téri Kodály iskola Gyermek-kara, vezényelt Óri Csilla és Uherezky Eszter;

Lengyel László, Túrót eszik a cigány – Vörösmarty Leánykar, vezényelt Gyombolai Bálint; *Jelenti magát Jézus, Újesztendőt köszöntő* – Szent István Király Nőikar, vezényelt Tökés Mária Tünde;

Pünkösödölő – Magnificat Ifjúsági Kórus, vezényelt Szebellédi Valéria.

A műsort záró nagy kánon, Kodály-Berzsenyi: *A magyarokhoz* című művét, körülénekelve a középen helyet foglaló közönséget, az egyesített kórus, több mint 400 énekes adta elő. A szünni nem akaró tapsokra válaszul ismét megszólalt az összkar, Sapszon Ferenc vezetésével, a közönséget is bevonva az éneklésbe.

A hangverseny megvalósításához – Balog Zoltán miniszter úr döntése nyomán – az NKA miniszteri keretéből kaptunk támogatást. Nagy vállalkozásunk fővédnöke Kodály Zoltánné volt, védnökei pedig dr. Vigh Andrea, a Zeneművészeti Egyetem rektora, dr. Bónis Ferenc zenetörténész, a MKT korábbi elnöke, aki az 1970-es években az Ifjúsági Rádió zenei szerkesztőjeként az Éneklő Ifjúság mozgalom akkori fellendülésének egyik legfőbb segítője volt, Daróci Bárdos Tamás zeneszerző, a Bárdos Lajos Társaság társelnöke pedig az alapító mesterek szimbolikus és családi képviselőjeként.

A nézőtér széksoraiban nagyobb részét az éneklők hozzátartozói ültek. Nemcsak az ő tapsaikból ítélve, de sokak egybehangzóan megfogalmazott véleménye szerint is, a különleges hangulatú, felemelő érzéseket keltő hangverseny méltó volt a mesterművekhez, az Éneklő Ifjúság legszebb hagyományaihoz, s talán betöltötte azt a feladatot is, hogy felhívjuk a figyelmet az iskolai zenei nevelés súlyos gondjaira, de e gondok ellenére mutatkozó szép eredményeire is, az 1929-es minta alapján készült kis plakáton és képeslapon látható kedves éneklő gyerekek mai utódainak művészi teljesítményére.

Ittész Mihály

**AZ ELSŐ ÉNEKLŐ IFJÚSÁG HANGVERSENY
80. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL, A 85 ÉVE MEGTARTOTT
ELSŐ KODÁLY GYERMEKKAREST MŰSORÁVAL**

A SZEGEDI KÓRUSÉLET 150 ÉVE

Ünnepi koncert

A szegedi kóruskultúra fennállásának 150. évfordulója alkalmából

A neves évfordulót nagyszabású esemény tette emlékezetessé. A színhely Szeged városának egyik legimpozánsabb helyszíne a Nemzeti Színház volt. Ünnepi hangulat fogadta a hangversenyre érkezőket, amint a legkisebbek népes csoportja bevonult a színpadra és közel 300 gyermek ajkán csendült fel: *Szálljon az ének...* Daróci Bárdos Tamás: Ünnepi kánonja, *Diamant Ágnes* vezényletével.

Közreműködtek, **Az Ének-Tagozatos Iskolák kórusai**: SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános Iskola Bárdos Kicsinyek Kórusa és Bartók Gyermekkórusa, a Rókus Gyermekkar és Rókus Kicsinyek Kórusa.

Ünnepi köszöntőt *Dr. Solymos László Szeged Megyei Jogú Város alpolgármestere* mondott. Szeged város gazdag zenei múltjából idézett neves eseményeket. Megemlítette az országos híró Dalos ünnepeket, melyekben az 1860-as évektől kezdődően az egykori szegedi Dalárdák jelentős szerepet tölthettek be. Tisztelettel említette, hogy a következő évtizedek minden természeti és történelmi nehézsége ellenére virágzott Szeged énekkari kultúrája, és az amatőr kórusok fellegvára volt. Majd elismeréssel szolt napjaink kiváló énekkarairól, karvezetőikről- tanáraikról.

Ezt követően Vavrincz Béla: Széles a Balaton c. művét énekelte vidám, csengő hangon a gyermekek kórusa, *Siposné Csendes Éva* vezényletével, zongorán közreműködött *Kádas Judit*.

A szépen megkomponált meghívó jelezte Szeged városában működő hét nagy énekkari csoport közreműködését. Minden együttes műsorának befejeztével, valamennyi közreműködő kórus karnagyai emlékérmeket vehettek át.

Másodikként a Szegeden működő **Egyházi Kórusok** összevont Kórusa lépett színpadra, *Baloghné Kovács Magdolna* vezényletével, Kodály Zoltán: Adventi énekét szólaltatták meg átért szép előadásban.

Az Általános Iskolák Kórusai-nak népes tábora következett, kilenc iskola kórusa. Általános Iskolák Kórusai névszerint: Arany János; Béke utcai; Gregor József; Szabad Waldorf; Tabán; Tisza-parti; Weöres Sándor; Petőfi Sándor Á.I. Bálint S. Tagiskolája; SZTE Ságvári Gyakorló Á.I. Énekkara.

Az előadott kórusmű: Kodály Zoltán: A Juhász, vezényelt: *Tóth Andrea*. Vavrinecz Béla: Marosszéki dalok, vezényelt: *Molnár-Palusek Emese*, zongorán kísért: *Nagy Ildikó*.

A Leánykarok: Karolina Iskola Leánykara; König Hang Kamara-kórus; Törmörkény Gimnázium Leánykara; SZTE Vántus István Gyakorló Zeneművészeti Szakközépiskola Leánykara. A négy iskola kórusa kb. 90 fővel szerepelt, Kodály Zoltán: Esti dal-át adták elő, *Dohány Gabriella* vezényletével.

Női Karok: Bartók Béla Női Kar; Király-König Péter Zeneiskola AMI Tanári Kórusa; Lassus Énekegyüttes; SZTE Vántus István Gyakorló Zeneművészeti Szakközépiskola Leánykara; Törmörkény Gimnázium Leánykara. Megemlékezve, az esztendő nagy jubileumáról – Verdi születésének 200-ik évfordulójáról – Az előadott mű: Giuseppe Verdi: Laudi alla Vergine Maria. Vezényelt: *Dr. Ordasi Péter*.

Ifjúsági Vegyeskarok: Ifjú Zenebarátok Kórusa; Szegedi Egyetemi Énekkar; SZTE JGYPK Argentus Vegyeskara; SZTE ZMK Gregorián

Együttese; Vox Universitatis Szegediensis. A közel száz tagú énekkar elementáris erővel szólaltatta meg Kodály Zoltán: Ének Szent István királyhoz c. kórusművét. Vezényelt: *Delleyné Halama Piroska*.

Vegyescarok: Partiscum Kamarakórus; Szegedi Vox Nova Kórus; SZTE JGYPK Argenteus Vegyeskara; SZTE ZMK Gregorián Együttese; Vox Universitatis Szegediensis.

Giuseppe Verdi: Pater noster c. művét adták elő, *Dr. Kovács Gábor* vezényletével.

Az **Ősszkar**, impozáns nagylétszáma, Verdi: Nabucco c. operájához méltó nagyszerűséggel adta elő az annyira kedvelt, nagyhatású Rabszolgák kórusát.

Tíz énekkar szerepelt az együttesben. Az eddig felsorolt Vegyescarok mellett a Dugonics András Piarista Iskola Kórusa; a Liszt Ferenc Kamarakórus; és a Máv „Hazánk” Énekkar vett részt. A kórust *Gyüdi Sándor, Liszt-díjas* karnagy vezényelte. Zongorán kísért: *Dr. Dombiné Kemény Erzsébet*.

Móczár Gábor a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége a KÓTA társelnöke mondott ezt követően ünnepi köszöntőt. Elismerését fejezte ki Szeged városának, amellyel ápolja és élteti a másfél évszázadot átölelő magas zenei kultúrát, amint ez a hangverseny is bizonyította minden korosztályának a részvételével. Végül további jó munkát kívánt az elkövetkezendő évtizedekhez.

Befejezésül az **Ősszkar** kiegészült a hangverseny során szereplő valamennyi énekessel. A színpadra bevonultak a legkisebbek, a nézőtér két oldalán pedig további kórustagok foglaltak helyet, hogy teljes legyen az együttes a „Nagy Kánonhoz”. *Rozgonyi Éva, Liszt-díjas* karnagy lendületes vezénylésére megszólalt: *A magyarokhoz*, Kodály Zoltán – Berzsenyi Dániel versére írt örökértékű műve. A lelkes hangulat az elengedhetetlen ismétlést követően, az énekesek és a közönség egyaránt meghatódva, hosszas tapssal fejezte ki örömét és köszönetét e szép hangversenyért.

A köszönet és elismerés azonban szóljon mindazoknak akik ezt a Jubileumi koncertet megszervezték, létrehozták, megvalósították. Bizonyára nagyon sokan vettek ebben részt. A szép kiállítású Meghívó nem sorolja fel a szervezőket de említsük meg *Száz Krisztina* nevét aki fáradhatatlan energiával állt a szervezés minden posztján, a zenei színvonal és a gördülékeny lebonyolítás területén egyaránt és részese ennek az emlékezetes, Szeged zenei múltjához méltó ünnepi hangversenynek.

Márkusné Natter-Nád Klára

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatának reprezentatív kiadványa

A szegedi Kórusélet 150 éves jubileuma alkalmából 1863–2013

„A szegedi kórusélet másfél évszázadára visszatekintő jubileumi kiadvány, mely szeretné megörökíteni több ezer egykori és mai kórustag, valamint karnagyaik tevékenységét.”

„Szeged mindig is az egész ország zenei életének, jelentős, példaértékű képviselője volt.” E szavakkal indítja a KÖSZÖNTŐT *dr. Mindszenty Zsuzsánna* a KÓTA elnöke.

Az ELŐSZÓBAN *dr. Tóthpál József* a Magyar Muzsikus Fórum elnöke rövid történelmi visszatekintést vázol fel az európai zenekultúra térhódítása és a hazai karéneklés társadalmi méretű kibontakozása területén. Majd így összegezi: „Szeged város népe büszke lehet zenei hagyományaira, hiszen – amint ez a kötet is bizonyítja – jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy a magyar zenekultúra európai rangra emelkedhetett.”

Az igényes, szép kiállítású kiadvány, körültekintő részletességgel, tizenöt fejezetben mutatja be Szeged zenei életét, meghatározó személyiségeit és együtteseit.

A 19. század közepébe visszanyúló **A szegedi karéneklés kezdetei** című fejezet, *Erdős János* (1922–2011) gazdag anyagismeretét dicséri. A kiváló karnagy évtizedek óta foglalkozott az 1860-as években kialakult *dalosmozgalom*, az egykori Dalárdák létrejöttével, mozgalmával. Nagyon érdekes adatokra, eseményekre derít fényt. A következő fejezet a **Dalosélet kibontakozása** már megemlíti, hogy a Szegedi Dalárda első szereplése 1874-ben volt, majd 1876-ban országos Dalostalálkozót tartottak Szegeden 36 dalárda részvételével, ez alkalomra hatalmas Dalcsarnokot építettek a vendégek fogadására. Augusztus 19-én az egyesített dalárdák élén a Himnuszt Erkel Ferenc vezényelte. „Am a fejlődésnek indult zenei életet és zenei intézményeket az árvíz elsöpörte a föld színéről.” A város azonban hamarabb talpra állt mint bárki is hitte volna. A Szegedi Dalárda *Szögedi Endre* vezényletével 1880-ban már Kolozsváron, majd 1896-ban a milleneumi ünnepségeken Budapesten szerepelt, és 1889-ben Szegeden látta vendégül az ország dalosait.

Gazdag képanyaggal, egykori fotókkal illusztrálja **A dalárelét emlékei** fejezetet *Berényi Bogáta* és *T. Knotik Márta*. **A szegedi karéneklés a XX. században**, az új törekvésekre mutat rá, három jeles zenész – Szögedi Endre, König Király Péter, Figedy-Fichtner Sándor meghatározó tevékenységét bemutatva. Említésre méltó, hogy az első világháború után gyorsan ujjaéledtek a dalárdák. De igen jellemző az új korszakra egy illusztris fénykép, az aláírás: „Az 1920-as évektől már vegyeskarok is felléptek Szegeden.”

És ezt követi *Az új magyar zene térhódítása*. 1934-ben a város zeneéletében nagy változások történtek. Fialat tehetséges zenészek érkeztek a városba. *Fricsay Ferenc* és (Szögi) *Szeghy Endre*, aki 1933-ban alakította meg kamarakórusát melynek bemutatkozása 1934. április 21-én volt. Veress Sándor, Bárdos Lajos, Kertész Gyula műveit énekelték. Ez volt az első kórus Szegeden mely gyökeresen szakított a *liedertafelstilussal*. 1935-től egymásután vállalkoztak a nagy Kodály-művek bemutatására.

Szeghy Endre szervezte meg Kaposy Gyulával az első *szegedi Éneklő Ifjúság* hangversenyt 1935. május 12-én, egy évvel a budapesti kezdet után. Ez időszakban gazdag hangversenyéletről számol be a krónika.

Az Egyetemi Énekkar 1944. március 26-ra tervezett tíz éves jubileumi hangversenyét azonban már csak zártkörben tarthatták meg, mert a vendégként várt Kodály Zoltán és Bárdos Lajos nem érkezett meg. A zene hangjait a közeledő háború nyomta el.

A felszabadulás után új lendületet vett a kórusmozgalom. Ismét életre keltek nagymúltú kórusok és szép számmal alakultak újjak is. Az iskolai kórusok nagy seregszemléje 1947 június 8-án a Dóm téri Éneklő Ifjúság volt 2000 énekes élén a „Forr a világot” Szeghy Endre vezényelte.

Ebben az évben alakult az Ifjómunkások Kórusa is *Sapszon Ferenc* vezetésével – aki innen indult a Zeneakadémiára, és a Magyar Rádió Énekarának világhírű karmestere volt több évtizeden át. – Szegeden néhány csöndesebb év után a kórusélet ismét lendületet vett.

1953. május 30-án az Ifjúsági dalosünnepen Kodály Zoltán vezényelte „A magyarokhoz” című kánonját.

A *Töretlen fejlődés útján* című fejezet gazdag beszámolót tartalmaz az 1960-as évektől a 80-as évek végéig terjedő aktív kóruséletéről és vezetőikről, hogy csak néhány nevet megemlítsünk: Mihálka György, Kardos Pál, Rozgonyi Éva, Gyüdi Sándor, Vaszy Viktor, Pál Tamás. Az emlékezést a továbbiakban *Az Ifjúsági Énekkarokról* című fejezet egészíti ki. *Fagler Erika* foglalta össze *A Kóruséletünk meghatározó egyéniségei*, és *A Szegedi Éneklő Ifjúság* fejezeteit. Ezt követően részletesen és nagyon pontosan mutatták be még tíz fejezetben és jegyezték fel a *Korábbi évtizedekben* és napjainkban működő aktív énekkarokat, és vezetőiket, gazdag képanyaggal illusztrálva. *Kórusnév- és Személynév mutató* egészíti ki a kötetet.

Az **Utószó** *Gyüdi Sándor* írása. Befejezésül idézzük gondolatait „Szeged kóruséletének gazdagsága nem az eltelt évek számában van, hanem mindazon értékekben, ami az énekkarok működése révén létrejött – ennek összefoglalására tett kísérletet ez a könyv. Ami az éveket illeti: okunk van bizakodni abban, hogy százötven esztendő során teremtett értékekre a következő századokban is gazdag énekkari kultúra épül Szegeden.” Ehhez kívánunk további jó munkát!

Öszinte elismerés illeti a könyv íróit, szerkesztőit, összeállítóit, mindazokat akik megálmodták és megvalósították e szép kiállítású színes kiadvány megjelentetését. Ajánljuk és kívánjuk, hogy minél többen megismerjék Szeged zenei múltját és jelenét e művészi kivitelű könyv olvasása során.

Márkusné Natter-Nád Klára

III. Országos Kodály Zoltán Kamaraének Találkozó

Budapest, 2014. április 12.

„Szálljon tisztán csengő, lelkes hangú friss dallamár...”

a találkozó mottója is lehetett volna az éneklésre hívó felszólítás. Kodály Zoltán triciniuma *Kistétényi Melinda* poétikus szövegével kilenc székesfehérvári kislány műsorának részeként csendült fel.

A *Kodály Zoltán* nevét viselő iskolák tanulóiból alakult éneklő csoportok jöttek el a 60 éves – többek között Magyar Örökség és Junior Prima Díjjal kitüntetett – *Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium és Zenei AMI* hívására, hogy bemutassák tudásukat, éneklés-szeretetüket egymásnak, tanároknak, érdeklődőknek. A házigazdák másodszer várták tárt kapuval és nyitott szívvel a testvérintézmények követeit. Gondosan előkészített, példásan, szeretettel megvalósított találkozó résztvevői lehettek a szereplők és minden jelenlevő. A tantestület tagjai és az iskola tanulói figyelmes, kedves fogadtatásban részesítették az érkezőket. A Kodály termet megtöltő közönség őszinte kíváncsisággal várta az ígéretes nap programját.

Óri Csilla igazgatónő köszöntötte a rendezvény fővédnökét, Kodály Zoltánné Péczely Saroltát, a díszvendégeket, Hajnissné Anda Évát, a KLIK Budapest 2. Tankerület Igazgatóját és a Magyar Kodály Társaság Elnökségének jelenlevő tagjait. Ők név szerint: dr. Ittész Mihály elnök, Hartványi Judit társelnök, Igó Lenke, Kertész Attila, dr. Márkusné Natter-Nád Klára, ifj. Sapszon Ferenc, Somorjai Paula. Az igazgatónő köszöntőjében elmondta: „... meggyőződésem, hogy nekünk, akik mélyen hiszünk a kodályi filozófiában, műveljük és mindennapi munkánkban követjük azt, rendszeresen találkozunk kell egymással, hogy tapasztalatot cseréljünk, hogy meghallgassuk egymás énekeseit, tanuljunk egymástól. Mindez azért fontos, hogy úgy adhassuk tovább a kincset, ami a kezünkben van, ahogy elődeinktől kaptuk.”

Dr. Ittész Mihály, a Magyar Kodály Társaság elnöke nyitotta meg a hat éves múltra visszatekintő bemutatót. Hangsúlyozta, hogy a találkozó célja a társas éneklés egykoron élő hagyományának felelevenítése. Hiszük azt – mondta az elnök úr – hogy a szereplő csoportok iskolájukban, városukban folytatják és népszerűsítik a társas éneklést. Bízunk abban, hogy a hagyománnyá válás jó úton halad. – Az énekes köszöntőt az MR Gyermekkarának jóvendő, majd pedig jelenlegi tagjainak előadásában hallhattuk, akiket *Szücs Bea* és *Kabdebó Sándor* készített fel a szereplésre.

A hangverseny hét iskola együtteseinek bemutatkozásával folytatódott. **Budapestről** a vendéglátó iskolából egy duett és egy tercett szerepelt, a Magyar Kórusiskola képviselőjében négy kislány, **Székesfehérvár,**

Salgótarján és Kecskemét iskoláiból nagyobb létszámú együttesek énekeltek felkészülten, muzikálisan. Tanáraik: *Óri Csilla, Uhreczky Eszter, Tóth Márton, Feké Mariann és Kneifel Imre, Karácsonyné Kaposi Ida, Szegedi Ildikó* értő, lelkes munkáját dicséri az éneklő csoportok színes műsora és annak megszólaltatása.

A délelőtti énekes bemutató után különleges zenei csemegével kedveskedtek a vendéglátók: hat különleges képességű tanuló játszott zongorán, hegedűn, blockflötén és gordonkán. Nevük mindenképpen említésre méltó, mert magasrendű, elmélyült muzsikálásuk, sugárzó, szuggesztív előadásuk mindnyájunkat magával ragadott. Íme a szereplők és tanáraik névsora: a legfiatalabbak zongoráztak – Rozsonits Ildikó hangszeres előkészítő 2. osztályos és Balogh Ilona 1.osztályos tanuló, mindkettőjük tanára *Túrós Enikő*, valamint Bíró Botond 2. osztályos növendék, tanára *Nagy Zsuzsanna*. Őket követte Adolf Diána 4.osztályos, virtuóz blockflöte játékos, *Stadler Vilmos* növendéke. Bruck Ádám 4. osztályos tanuló hegedűjátéka is emlékezetes – felkészítője *Keszler Krisztina* tanárnő. A legnagyobb hatást a 3. osztályos Hagiwara Izumi csellista – *Major István* növendéke – váltotta ki hallgatóságában. Korát meghazudtoló érzelmi gazdagság, érett technikai tudás birtokosa a 10 éves előadó. A zongora és csembaló kíséretet *Mandowsky Judit* és *Nagy Zsuzsanna* játszotta, érzékeny figyelemmel támogatva az ifjú művészpálántákat.

A közös ebéd után – amely az iskolai vezetés és a szülők összehangolt szervezésének és önzetlen munkájának eredménye volt – a második hangversenyen hat szereplő együttest hallhattunk. **Győr, Tar, Pécs, Szolnok, Kecskemét, Kaposvár, Debrecen** általános és középiskolás növendékei énekeltek. *Esteyatse Andrea, Szabóné Simicska Tünde, Rózsa Bernadett, Juhászné Zsákai Katalin, Kiss Zoltán, Varga Anita* és *Ludmány Antalné* tanítása nyomán álltak színpadra az énekesek.

Összesen tizenegy iskola tizennégy énekes csoportja mutatta be tudását egy délelőtti és egy délutáni hangversenyen. Az általános meghívást tartalmazó szívélyes, részvételre bátorító levél, amely az ország minden Kodály Zoltánról elnevezett iskolájába elérkezett, népdalok, Kodály Zoltán és Szőnyi Erzsébet műveinek előadását kérte elsősorban a résztvevőktől. Hangulatos népdalcsokok, sok kétszólamú népdal feldolgozás mellett háromszólamú – sőt többfelé osztott szólamú – kórusművek, reneszánsz villanellák, egy-egy spirituálé és dél-amerikai népdalfeldolgozás is elhangzott a lelkes, örömteli hangulatú nap folyamán.

A tanulók muzsikálása után ismét ajándék következett: a világhírű *Kodály vonósnégyes* hangversenye, amelynek első része dr. Ittész Mihály előadását illusztrálta. A Kodály Iskolába már ismerősként visszatérő művészeket, a kvartett igényes muzsikálását elismeréssel, szeretettel fogadta a közönség.

A nap csúcspontjához azonban csak ezután érkeztünk. *Szőnyi Erzsébet* Magyar Örökség és Prima Díjas, Kossuth-díjas zeneszerző, Kiváló

Művész, a Zeneművészeti Egyetem nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanárát köszöntötte minden jelenlevő. *Sapszon Ferenc* vezényletével az összkar adta elő a Tanárnő *Éneklő iskola* című kórusművét, amely *Véssi Endre* szavainak zenei hangokba foglalása. A csöppet sem könnyű mű Sapszon tanár úr előzetes próbáját követően hangzott el, őszintén közvetítve az énekesek szívből jövő jókívánságait. Ezután kedves, rövid filmösszeállítás villantott fel képeket a Tanárnő és a Kodály Iskola múltban gyökerező kapcsolatáról.

Ünnepélyes díjátadás és a gazdag szakmai nap rövid értékelése után Kodály Zoltán: Nagyszalontai köszöntő című műve hangzott el *Hartyányi Judit* vezényletével.

Minden éneklővel, ünneplővel együtt elmondhatom: KÖSZÖNTŐ-t énekeltünk, szívünkbelől, énekünkkel köszönetet mondtunk nagy elődeinknek: – Kodály Zoltánnak, akinek gyermekkarai 85 éve hangzottak el először a Zeneakadémián, ezzel elindítva az ifjúság számára komponált művek és az általa megfogalmazott nevelési elvek diadalútját. Bárdos Lajosnak és Kodály-tanítvány társainak, a 80 éve alapított és az azóta máig tartó mozgalomná vált Éneklő Ifjúságért. Szőnyi Erzsébetnek, az egyik leghűségesebb Kodály-követőnek, Kodály Zoltán munkatársának, az ének-zeneoktatás felvirágoztatójának, nehéz időkben is éltetőjének, mindannyiunk mesterének. A 85 éves Mohayné Katanics Máriának, aki ebben az iskolában, e falak között tanított muzsikálni sok-sok növendéket, beléjük oltva feledhetetlenül a kóruséneklés gyönyörűségét.

Sokáig él szívünkben e szép tavaszi nap muzsikás élménye. Illesse köszönet ezért a rendezvény szervezőit, létrehozóit is, az *Őri Csilla* igazgatónő által vezetett tantestület közösségét és helyettesét *Preszter Nórá*t az egész napot végigkísérő szeretetteljes figyelmességért. A közös muzsikálásból sugárzó öröm, tanítványaik tudása, élő muzsikálása őket dicséri, akik elhivatottsággal, hittel folytatják nemes munkájukat a híres „Lórántffy” örökösiként a 60 éve megkezdett úton. Köszönet a támogatóknak is az új lendületet adó találkozó létrejöttéért.

Elismerő köszönet a résztvevő iskolák vezetőinek, tanárainak, és az éneklő diákoknak. Készüljenek bizalommal a következő találkozóra, példájuk lelkesítsen másokat is! Mert mindnyájan tudjuk,

„...aki zenével indul az életbe, annak a muzsika bearanyozza minden későbbi tevékenységét. Az életnek olyan kincsét kapja ezzel, amely átsegíti sok bajon.” (Kodály Zoltán)

Hartyányi Judit

„Hogyan lehet az éneklés mindenkié?”

Nemzetközi Zenepedagógia Szimpózium

a Kórusok és Zenekarok Országos Szövetsége

KÓTA főszervezésében, társszervező

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

A Szimpózium nyitókoncerttel kezdődött 2014. április 23-án, 19.30-kor a terézvárosi *Avilai Szt Teréz templomban* (Nagymező u.). Fellépők: a ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium Leánykara – *Soltészné Lédeczi Judit* és a budapesti Vox Caelestialis Ifjúsági Vegyeskar – *Szebellédi Valéria*.

Április 24-én, 19.30-kor *Zeneakadémia Nagyterem: A 90 éves Szőnyi Erzsébet köszöntése*. Fellépők: Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Gaudete, Laudate és Jubilate Kórusai – *Sapszon Ferenc*, a Musica Nostra Nőiakar – *Mindszenty Zsuzsánna* és a Budapesti Monteverdi Kórus – *Kollár Éva*.

Április 25-én, 19.30-kor *Zeneakadémia Solti György Kisterem*. Fellépők: a nyíregyházi Pro Musica Leánykar – *Szabó Dénes* és az Új Liszt Ferenc Kamarakórus – *Erdei Péter*.

Április 26-án 19.30-kor, *MOM Kulturális Központ* (Csörsz u.). Fellépők: *Sebestyén Márta* és a Folkembassy népzenei együttes, a koncert táncszíttal zárult.

A Szimpózium szakmai programja a Zeneakadémián április 24-én, reggel kezdődött és délelőtti előadásokkal ill. délutáni bemutatókkal szombat estig tartott.

A Szimpózium hivatalos nyelve az angol, a plenáris üléseken szinkrontolmácsolást biztosítottak a magyar résztvevők számára.

1. ALTÉMA: *Énekes zenetanítás az iskolában / csütörtök, április 24.*

Témakörök:

Olyan kiértelt tanítási módszerek bemutatása, amelyek a gyerekeket boldoggá, kiegyensúlyozottá, felszabadulttá teszik, miközben egyre gyarapodik tudásuk a zenéről. Annak bemutatása, hogyan válhatnak a gyerekek zenét szerető, koncertlátogató közönséggé. Gondolatok és lehetőségek az oktatási rendszerbe épített éneklés-központú zeneoktatásról a kisgyermekkorától az egyetemek kapujáig.

A Kodály-koncepció megvalósulásának lehetőségei a XXI. században.

Hogyan és milyen színvonalig valósítható meg a játékos énekelgetéstől a tudatos írás-olvasáshoz közelítés folyamata az iskolában?

Az improvizáció szerepe. Komplex művészetoktatás: a társművészetek bevonása az ének-zene tanításba. Hatékony, könnyen alkalmazható módszerek bemutatása, a korlátozott óraszámban tanító kollégák munkájának támogatására.

Fejlett technológiák alkalmazása az oktatásban.

Az énekes alapokra épülő hangszertanulás.

Kórusművészet az iskolában.

Program az előadók és közreműködők nevével, életrajzával és az előadások összefoglalójával:

2. ALTÉMA: *A zenetanulás lehetőségei az iskolán túl / péntek, április 25.*

Témakörök:

Az éneklés és zenélés lehetőségei mindennapi életünkben, műfaji határok nélkül – hogyan válhat bármely korosztály életének szerves részévé a zene? Az énekléstanulás, mint élethosszig tartó folyamat.

Mi a család szerepe a zenei nevelésben? Hogyan motiválhatják a családok a gyermekeket, hogy énekeljenek?

Hogyan használhatják a Kodály-módszert felnőtt kórusokban is a karnagyok?

Különböző korosztályok együtt éneklésének kihívásai és jótékony hatásai.

Az élő népzene, mint közösségépítő erő.

Program az előadók és közreműködők nevével, életrajzával és az előadások összefoglalójával:

3. ALTÉMA: *A közösségi éneklés társadalmi hasznossága / szombat, április 26.*

Témakörök:

A közösségben éneklés emberformáló, társadalomépítő szerepe napjainkban.

Pozitív énkép, pozitívabb jövőkép és egészséges személyiség kialakulása az aktív éneklés, zenélés hatására.

Az éneklés és a hangszeres játék kedvező hatásai a fiziológiai és pszichikai állapotra, az egészségre, az érzelmi intelligenciára, a viselkedésre és a tanulási képességre.

Hogyan segíti elő a kóruséneklés a közösségi beilleszkedést, az együttműködési- és problémamegoldó-készség javulását?

A hátrányos társadalmi helyzetben, valamint a fogyatékkal élők integrációja és fejlesztési lehetőségei csoportos zenei tevékenységek segítségével.

Program az előadók és közreműködők nevével, életrajzával és az előadások összefoglalójával:

4. ALTÉMA: *Ének-zene tanárképzés és/vagy karvezető-képzés? / szombat, április 26.*

Témakörök:

Karnagyképzés vagy iskolai énektanár-képzés? Vagy a kettő együtt? Az ének-zene tanárképzés és a karvezetőképzés lehetőségei, új formái az oktatási intézményekben és azokon kívül.

Nemzetközi példák külföldről érkező, különböző előképzettségű karvezetés hallgatók továbbképzésére.

Felkészítési módszerek az amatőr és hivatásos kórusok vezetési módszertana közötti különbségekre.

A repertoár szerepe a kórus fejlesztésében.

Hogyan tanítható a közösségformálás és az egyes tagokkal történő személyes kapcsolat alakítása kórusok és muzsikáló együttesek vezetői számára?

*

Az eredményesen zárult Nemzetközi Szimpózium résztvevőinek száma 140 volt, akik 23 országból érkeztek.

A Nemzetközi Zenepedagógiai Szimpózium Nyitókoncertje

2014. április 23-án este,

az Avilai Nagy Szent Teréz templomban

Tekintettel a két ragyogó karnagyra és nagyszerű kórusaikra, nagy várakozással tekinthettünk e koncert elé. A templom is szép, ünnepi fényben ragyogott, a Pollack Mihály tervezte oltárt fehér liliomok és cala virágok ékítették.

A **Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium Leánykara** műsorának első száma Caccini: Ave Maria című műve volt. Népi ihletésű ruhájukban, énekelve vonultak be a lányok. Az énekes felütést követően *Móczár Gábor, az Európai Kóruszövetség – Europa Cantat (ECA-EC) elnöke, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége –KÓTA társelnöke* köszöntötte a megjelenteket, úgy is, mint a Nemzetközi Zenepedagógiai Szimpózium egyik fő szervezője. Magyar és angol nyelvű, gördülékeny, kedves, lényegre törő megfogalmazásával röviden be is mutatta az első fellépő kórust.

Soltészné Lédeczi Judit Liszt-díjas karnagy vezényletével Franz Biebl két kórusos Ave Maria – ja után Telemann üdítő, sokszor mixtúrás Alleluja-ja hangzott fel. E műben is, mint a koncerten még máskor is, *zongorán közreműködött Fazekas Zsuzsanna*. E művet követően az elektromikus hangszer zongora regiszterét az orgona regiszter használata

váltotta fel. Karai József: A madarak éneke című művében egy katalán népdalt dolgozott fel. Szép hangú szólistát hallhattunk megszólalni, a kórus pedig finom ringással is kísérté költői finomságú énekletét. Náluk ez sohasem külsőséges, hanem a természetes zenelés velejárója. A műsor gondos összeállítását dicséri, hogy, tekintettel a nemzetközi közönségre, a katalán dallamot követően egy dél-amerikai népdalfeldolgozás következett. E mű előadásakor is egyé forrt kórus és karnagya gyorsításkor, lassításkor. S elérkezett a dramaturgiai csúcspont, a magyar népdalcsozor előadása. „Vettem violát” – hallottuk már sokszor, de e kórus előadásában a művek mindig újjászületnek, s a népdalcsozor előadásakor is teremtő egyszerűséggel énekelt mind a négy szólista, s a kórus is. Gyönyörű a csoport összeállítása, nem tör zajos sikerre, nélkülöz minden hatásvadász elemet. Mégis hat! A gyönyörű hajlításokkal, a bővített szekundok izgalmával, az átélt éneklet hevével. S az utolsó népdal utolsó verszaka, tutti unisono, vezénylés nélkül hangzott el. Gyönyörű volt a folytatás is, Kodály Zoltán: Esti dala. Veljo Tormis: A dal születése című művének előadása ugyancsak emblematikusan kötődik e kórusához. Újabb szólistákat hallottunk, s a zene úgy bontakozott ki, mint egy gazdagon terített asztal; majd tisztult le, a lehető legegyszerűbb állapotba. Az utolsó műsorszám Mary Linn Lightfoot: Dona nobis pacem című kórusműve volt. Itt a templomban körbeállva énekeltek a lányok. Micsoda lelki szálak kötik össze kórust és karnagyát! A ragyogó kórus, mely rengeteg nemzetközi és hazai tróféával büszkélkedhet, az iskolában nem kap kiemelt zenei képzést. Heti egy ének órájuk van. Tagjai ceglédi és környékbeli lányok, akik az éneklet szeretetéért járnak kórusba. Mesterük, Soltészné Lédeczi Judit azután a legnagyobb magaslatokra juttatja el őket. Ezen az estén a Liszt-díjas karnagy és együttese elsősorban lírai énjét ragyogtatta fel. Köszönjük a felejthetetlen élményt!

Móczár Gábor összekötő szavaiban kifejtette, hogy a ceglédi leánykar az iskolában folyó zenei nevelés egy átlagon felüli példája, a koncert második felének főszereplői pedig az iskolából kinöve maradtak együtt. Összetartó erejük ugyancsak a lelkesedés, az éneklet művészi szintre juttatása és a karnagynak, *Szabellédi Valéria Liszt-díjas karnagy* iránt érzett tisztelet és szeretet.

A **Vox Caelestis Vegyeskar** hatalmas műsora Tomas Luis de Victoria: O quam gloriosum című művének megszólaltatásával kezdődött. Ezt követően Gabriel Fauré csodás műve hangzott fel, romantikus hullámzással. A kórus partnere a *zongoránál Horváthné Patak Mária* volt. Hatalmas lendülettel hangzott el Kocsár Miklós kórus remeke, a „Hegyet hágék”. A zenei palettát tovább bővítette Francis Poulenc művének megszólaltatása: „Quem vidistis pastores”. A kortárs szerző, Eric Whitacre: Lux Aurumque című műve igazi csemege. Nagyon koncentrált előadást igényel a nem egyszerű zenei szöveget. Nagyon széles az a dinamikai skála

is, amelyet be kell járnia az előadóknak. Az énekesek, karnagyuk varázsló inspirálásával ki-be töltötték a hangzó teret. Finom lélegzéssel szólalt meg ezután Orbán György: Ave verum corpus című alkotása. Sokáig őrizzük a gyönyörű, hosszú záróhang emlékét. Gyönyörű volt R. Thompson: Alleluja című művének hangba költése és a koncert méltó befejezése volt Kodály Zoltán: A 114. genfi zsoltár című művének nemes erőt sugárzó megszólaltatása is. *Orgonán közreműködött: Horváth Márton Levente.* A közönséget méltán nyűgözte le e nagy jövő előtt álló kórus hangzása, a művek ragyogó megszólaltatása, s a karnagy bombasztikus ereje. A nagy elismerést a kórus a közönséget körbe álló énekléssel köszönte meg.

A közönség nagy öröme, két eltérő alkatú művész két kitűnő kórusával, felejthetetlen estével nyílt meg a Nemzetközi Zenepedagógiai Szimpózium. Alig tudtunk elszakadni a zenétől és egymástól: a kellemes tavaszi estében még sokáig állt a lelkes hazai és külföldi hallgatóság a templom előtt.

Hraschek Katalin

Csodák pedig vannak

A Nemzetközi Szimpózium két hangversennyel fejeződött be.

Az egyik április 25-én a *Zeneakadémia Solti György Kistermében* megtartott kórushangverseny, a másik a rákövetkező napon *Sebestyén Márta* és a *Magyar Népzenei Együttes* tagjaiból alakult öttagú csoport közös népzenei bemutatója volt a budapesti MOM Művelődési Házban.

A zeneakadémiai, 25-i esten a nyíregyházi *Pro Musica Leánykar* és az *Új Liszt Ferenc Kamarakórus* lépett fel. A szervezők nyilván nem véletlenül választották épp ezt a két kórust a gálaest szereplőjéül, hiszen mindkettő hazai kóruséletünk legjobbjai közé tartozik, egyúttal nemzetközi berkekben is ismert sőt elismert, tehát méltán reprezentálhatta hazai értékeinket és az énekléssel kapcsolatos módszertani tudnivalókat.

Aki ismeri és már hallotta énekelni a **Pro Musica Leánykart**, annak aligha mondok újat azzal, hogy micsoda gyönyörűség hallgatni ezeket a dalosokat, még a szakmaibeliékné is. A kórus telt, erőteljes hangzása, más együttesekhez képest vérbő és mégis érzékeny előadásmódja nemcsak a magyar néplélek és kórusművészet színe-javát adja, hanem az éneklés lényegét is bemutatja. Dicsérő jelzőkből és nemzetközi díjakból a kórus már annyit gyűjtött be eddig, hogy számlálni is alig lehet. Mint ismeretes, a hazai kórusiskolák közül épp a nyíregyházi az, amelyik használható, ezek szerint jól bevált módszereivel képes volt kinevelni ezt a tökéletes szépségű előadói együttest.

Kossuth-díjas karnagyuk, *Szabó Dénes*, és maga a kórus is újfent remekelt ezen az esten. Előadásukban – nyilván célzatosan – a legismeretesebb magyar kórusrepertoárból válogattak, hirdetvén: mi, magyarok, Nyíregyházán így csináljuk. Elsőként magyar népdalokat adtak elő, de nem ám akárhogy! Hanem meghökkentő, rendhagyó és felemelő élményt adó módon. Vagyis a megszokottól eltérően a kórus tagjai nem libasorban, némán vonultak fel a színpadra, hanem különböző helyekről egyenként, énekelve, népviseletben sétáltak a színpadra, s mire egyenként oda fölértek, a nézők fülét sok irányból „csiklandozó” sokféle hangszínű gyönyörű uniszono énekből egyetlen hatalmas polifón ének fejlődött, amely aztán visszafelé is megtette ezt az utat: fokozatosan fogyva, a dalosok egyenként hallgattak el, s a dallam végül visszatért a kezdeti egy szál énekhanghoz. Megrázó hangélmény volt ez a sokfelől felhangzó, sokféle egyedi hangszínből fokozatosan kifejlődő, élő, lüktető éneklési mód, amely a magyar népdal lelkét, természetét mutatta meg ropant érzékletesen, folyamatában, fejlődésében. Azt a folyamatot, amelyben a magányos egyszólamú magyar népdal közös, gazdag énekléssé, csodás kórusénekléssé fejlődik, egyúttal a visszautat is jelezte az egyéni, magányos énekléshez.

Természetesen más kórusok is élnek olykor azzal, hogy az egyes szólamokat, szólamcsoportokat egymástól távolabb vagy a színpad, a nézőtér különböző részein, esetleg a karzaton helyezik el a sajátságos hangzás, olykor a gyenge szólamok erősítése kedvéért. De itt valami más, egészen különleges történet, különleges üzenete volt ennek a folyamatos mozgás közben véghezvitt előadási módnak: azt jelenítették meg, hogy az eredendően egyszólamú magyar népdal *hogyan képes* kórossá fejlődni, majd visszatérni az egyéni énekhez. Persze az a szakmai fogás, hogy nem egy helyről, hanem a koncertterem különböző részeiről hangzanak el a művek, nem újkeletű a zenei előadóművészetben. Ezzel már a múlt század hatvanas-hetvenes éveitől kezdve kísérleteztek formabontó hangszeres zeneszerzők, például *Stockhausen* vagy a japánok, akik egyenesen a nézőtér ülései alól szólaltatták meg a művet, ezzel sajátos bódulatot, szárnyalás- és lebegésérzetet tudatosan előidézve a hallgatóságban. De hát amíg kísérletező kedvű zeneszerzők és karnagyok lesznek, az ilyesfajta előadási módok – szerencsére – továbbra is létezni fognak. A *Pro Musica* esetében azonban nem öncélú fiziológiai hatás kiváltási szándékról, hanem a gondolatébresztés szándékáról volt szó.

A nyíregyháziak a bevezető népdaléneklést követően olyan ismert *Kodály-* és *Bartók-*műveket – *Gergely-járás*, *Villő*, *Táncnóta*, illetve *Leánynéző*, *Bolyongás*, *Leánykérő* – adtak elő, amelyeket a hallgatóság sorában ülők, vagyis a szimpózium résztvevői, nagyrészt szakmabeliek vagy gyakorló karnagyok minden bizonnyal ismernek, és a saját kórusukkal is előadhatnak, így tehát valóban a módszertani útmutatás, példaadás szándéka vezérelte a nyíregyháziak gálaműsorának összeállítását.

Természetesen a jelen kórusirodalmából is kaptunk ízelítőt. Így elhangzott Gyöngyösi Levente két, és Kocsár Miklós valamint F. Biebl egy-egy műve is a *Pro Musica* erős érzelmi sodrású előadásában, Szabó Dénes szakmai fogásai tisztán, világosan nyilvánultak meg.

A másik fellépő az Új Liszt Ferenc Kamarakórus volt. (Ez a kórus a Párkai István vezette Liszt Ferenc Kamarakórusból alakult.) 2010-ben Erdei Péter karnagy újjászervezte és azóta vezeti. Akkor vette fel a jobbára zeneakadémiai hallgatókból álló kórus a mostani nevét. Róluk is csak a szakmai és esztétikai elismerés legőszintébb hangján szólhattunk.

A gálaesten előadott műsoruk egy másik magyarországi kórusiskola, a budapesti kórusiskola stílusából, módszereiből adott bemutatót az elhangzó Mendelssohn-, Gabrieli-, Szabó Barna-, Vajda János- és Schönborg-művekkel. A kórus az európai kórusmuzsika széles anyagából és stíluskészletéből merít, ami a zeneakadémiai színvonalas képzés és gyakorlat része. A nyíregyházi és a budapesti kórusiskola egy-egy reprezentáns kórusa egymás utáni szerepeltetése jól érzékeltette a két kórusiskola közti azonosságokat és különbségeket.

A következő napi *Sebestyén Márta*-est káprázatos csoda volt

Erre sajnos kevesebben mentek el a szimpózium résztvevői közül, mint az előző esti, Zeneakadémia-beli hangversenyre. Csak sajnálni tudom azokat, akik lemondtak erről a nem mindennapi élményről. Nem tudják, mit veszítettek. Viszont akik ott voltak, egészen biztos azzal a felemelő érzéssel tértek haza a saját országukba, hogy mostantól már tudják, az európai kultúra és a világörökség szerves részeként mennyire értékes, sokrétű, gyönyörű és színes a magyar népdal, népzene, néptánc. Mi, magyarok pedig újfent megbizonyosodhattunk róla, hogy az egyik becses hungarikumunkat kétségkívül *Sebestyén Mártának* hívják.

Lelki szemük előtt képzeljék el, milyen felemelő lehetett az a műsor, amelyiknek végén a csaknem kizárólag külföldiekből – köztük nem egy hűvös északi szakmabeliből – álló közönség állva, ütemes tapssal köszönte meg Márta produkcióját. Hát igen! Ez a műsor tényleg több volt, mint produkció. Ez nemcsak egy világhírű magyar hang, a magyar népdal, hangszeres népzene, néptánc összetartozásának parádés bemutatója volt, hanem teljes, átfogó magyar kultúrtörténeti és politikátörténeti beágyazással egybekötött *megmutatkozásunk* a nagyvilág számára: *ezek vagyunk, ilyenek vagyunk, mi, magyarok.*

Szólnunk kell arról is, hogy a technikai, vizuális eszközök kitűnően segítették ezt a sikeres magyar megmutatkozást. Ugyanis a színpad közepén kivilágítva mindvégig ott függött Nagy-Magyarország térképe,

amelyen a sorban elhangzó ének- és hangszeres számok lelőhelyét egy-egy kigyúló fénypont jelölte. Így a külföldi közönség nemcsak földrajzilag tudta elhelyezni a hallottakat, hanem egyúttal drámai felismerésre is juthatott, amelyet *Sebestyén Márta* közbevetett magyarázatai is alátámasztottak: *az, amit ma magyar kultúrának, magyar népdalnak, népzeneének, néptáncnak nevezünk, túlnyomórészt a mai országhatáron kívül eső részekben található.* Így a külföldi hallgatóságnak akarva-akaratlanul Trianon bűnével is drámai módon szembesülnie kellett. És csodák-csodája, végül mégis állva tapsolva köszönték meg Mártának ezt az emlékeztetes estet. Ugyanígy segítették a megmutatkozásunkat a vetített képes bejátszások és filmrészletek is.

Márta mindenből gyönyörűt adott, és azt okosan adta. Volt erdélyi, Maros-vidéki népdal. Voltak *Kodály-Bartók* kutatóútjának állomásai, jóízű történetekkel fűszerezve. Volt az is, hogy miként épült be egy-egy népdal, dallam *Bartók, Kodály* vagy *Liszt* műzenéjébe. Volt „pálinkás” magyar népdal is, amellyel a kivetített kottáról Márta megénekelte a hallgatóságot. (Biz’ isten, sajnálom szegény külföldieket, hogy csak dalmainak nemzetközi nyelvét érthették, népdalaink gyönyörűen képszerű magyar nyelvű szövegéből mindvégig egy kukkot se érthettek, kivéve talán az EU „kedvencét”, a „pálinka” szót...) Voltak bemutatott vándordallamok, amelyek de másképp szólnak más-más területen. Volt mindenféle táncnóta, a lassútól a topogóson át az ugrósig. Volt a színpadra időnként be-bepördülő népi táncos pár, amely a népzeneészek muzsikájára szilajon ropta vagy éppenséggel aprózott. Voltak filmen bejátszott népi táncjelenetek és mai táncszínházi másolataik. Voltak sorban bemutatkozó népi hangszerek, mint ütőburdon, tekerőlant, hosszúfurugla, duda... Csak hogy ízelítőt adjunk ennek a teljes, gazdag estnek a műsorából. És volt mindennek az avatott királynője, előadója, megszólaltatója, kommentátora, *Sebestyén Márta*, aki még azt az elképesztő dolgot is tudta, hogyan kell *dudamódra* énekelni! Bizonyítva azt a kodályi mondást, hogy a leggazdagabb hangszer az emberi hang. Csoda-e, hogy állva tapsoltak a nagyvilág zenei szakemberei egy ilyen est végén? Csoda-e, hogy az est után az előcsarnokban akadt, aki a táncosok, zenészek unszolására mégiscsak táncra perdült?

Ha nem velem történik meg ez az április 26-i *Sebestyén Márta*-csoda, talán el se hiszem. Pedig megtörtént. Örülök, hogy még léteznek magyar csodák.

Kocsis Klára

Bárdos Szimpózium

29. alkalommal

Debrecen 2014. március 28-30-ig

A program péntek délután a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskolában kezdődött, ahol a XII. Országos Kodály Zoltán Szolfézs Párosének és Népdaléneklési Versenyt tartották zeneművészeti szakközépiskolás növendékek számára. A Szimpóziumra érkezett vendégek közül is többen ellátogattak a Vár utcába és elismerően szóltak a *Párosének verseny* résztvevőinek teljesítményeiről.

A szimpózium ünnepélyes megnyitása este fél nyolckor volt a Zene-művészeti Kar épületének Liszt-termében. *Dr. S. Szabó Márta* tanszék-vezető főiskolai docens köszöntötte a megjelenteket és bemutatta az est szereplőit. Ez alkalommal nyíregyházi vendég előadók révén egy különleges irodalmi-zenei előadás **Passuth – Gesualdo** került bemutatásra. *Ismerkedés Don Carlo Gesualdo művészetével, Passuth László: Madrigál című regényének tükrében.*

Gesualdo a barokkba hajló reneszánsz korának legsajátosabb mestere. Káprázatos harmóniavilága, jellegzetes, drámai kontrasztokra épülő formaalkotása minden más reneszánsz komponistától különbözővé teszi. Talán életének tragédiája is hozzájárult e különös stílus formálódásához. A magánélet titkait Passuth László regényének felhasználásával a jelenetekből elő lépő személyek párbeszédei tárják föl.

A zenei előadók a *Cantemus Vegyeskar*, a *Cantemus Gyermekkar* – (karigazgató: *Szabó Dénes*) és a *Banchieri Énekegyüttes*. A prózai előadók – *Fridrich Noémi, Gulácsi Tamás, Tóth Zolka, Varga Norbert* – a *nyíregyházi Móricz Zsigmond Sínház művészei*. Vezényelt: *Szabó Soma*.

Szombaton egész nap változatos, sűrű program fogadta a résztvevőket. Ennek keretében volt elosztva 3 tanítási óra: *Zeneiskolai szolfézs óra* – a debreceni Kodály Zeneművészeti Szakközépiskola és-AMI 1. osztályos csoportját *Kovácsné Bardóczy Mónika* tanította. *Ének-zene óra* – a kecskeméti Kodály Iskola 8. osztályosait *Durányik László* tanította. *Ének-kari próba* – az Aurin Leánykarral, *Durányik László* vezetésével. Különleges, érdekes improvizatív foglalkozást vezetett *Sáry László – Kreatív zenei gyakorlatok*, előadása és gyakorlása 20 fő részvételével.

A Kórusok és Zenekarok Szövetsége – a KÓTA munkásságáról tartott tájékoztatót *dr. Mindszenty Zsuzsánna* elnök és ismertette a 2015-ben Pécsen megrendezésre kerülő *Europa Cantat* jelentőségét és folyamatban lévő előkészületeit.

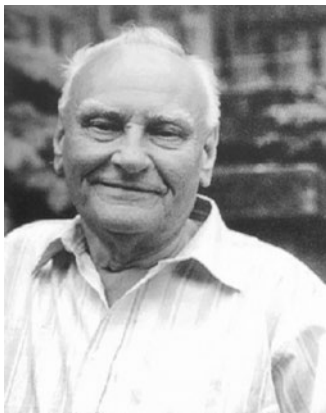
A tervezett szerint *dr. Ittész Mihály* folytat szakmai beszélgetést a születésnapj jubileumukat ünneplő *Szőnyi Erzsébet* és *Kocsár Miklós* zeneszerzőkkel. Ám *Szőnyi Erzsébet* személyesen nem tudott jelen lenni,

ezért egy övele készített korábbi CD felvételt mutattak be. Így a személyes beszélgetés résztvevője Kocsár Miklós volt, akivel a különböző zeneszerzői korszakainak felelevenítésére került sor.

Vasárnap délelőtt a szekciós tanácskozásokat tartották 3 csoportban: Ének-zenetanári szekciót, *Kedvesné Herczegh Mária* vezetésével. Zeneiskolai szolfézsztanári szekciót, *Spiegel Marianna* vezetésével. E legnagyobb létszámú csoportban igen sok gyakorlati kérdést beszéltek meg, szót ejtve a szolfézs versenyekről is. Összegezve nagyon hasznosnak értékelték a tanácskozást. *S. Szabó Márta* a Szakközépiskolai és főiskolai csoport vezetője, arról is beszámolt, hogy két éve dolgoznak a zeneakadémiai kollégákkal azon, hogy a tanárképzés megváltozott rendszerében megtalálják a helyét a régi típusú, egyetemi szintű Ének-zene tanár és karvezető (KÉTK) képzésnek. A tanárképzés új, ismét osztatlan, kétszakos formájában lehetőség nyílt erre és 5 év képzési idő + 1 év iskolai gyakorlat során középiskolai ének-zenetanárokat és karvezetőket, egy másik párosításban pedig szakközépiskolai zeneelmélet-tanárokat képezhetnek ismét 2014 szeptemberétől. Ezek a képzések egyelőre csak a budapesti Zeneakadémián és a debreceni Zeneművészeti Karon indulnak.

A szimpózium utolsó előadását *Márkusné Natter-Nád Klára* tartotta, „Emlékezés Lukin Lászlóra halálának 10. évfordulója alkalmából”.

Lukin László a jól ismert tanár, előadó sokoldalúsága, zenei talantuma, irodalmi-költészeti készsége, zenetörténeti tudása ismertté tette őt országszerte. Bárdos Lajos iránti tisztelete, a kezdeti tanár-diák viszonyból baráti, munkakapcsolatává alakult, sok szép Bárdos kórusműnek volt szövegírója, versköltője. Lukin László a kezdetektől fogva minden esztendőben meghívott vendége volt a Bárdos Szimpóziumnak. Gyakran tartott előadást és ennek köszönhetően az archívum megőrizte a felvételeket, így fel lehetett eleveníteni személyét, hangját, ami nagy örömet keltett a közönség körében. Felolvasásra került a róla elnevezett intézmények, emléktáblák sora, ezek között van az Érdi Művészeti Iskola. Az előadás végén büszkén közölte egy fiatal szolfézs tanár, hogy ő az Érdi Lukin László Művészeti Iskolába járt. Kívánjuk, hogy Lukin László emléke továbbra is elevenen éljen a következő generációk sorában.

A szimpózium zárása – mint mindig – közös énekléssel fejeződött be. *Berkesi Sándor* ez alkalommal egy igen szép, alig ismert – orgonakíséretes – Bárdos művet hozott „Szent Család napján” Lukin László szövegével. Így nyert méltó befejezést a 29. Bárdos Szimpózium Debrecenben.

A szimpóziium során szereplő hangversenyek műsorvezetője *Arany János* tanár úr volt, az ő közreadásában kerül sor a kórusok bemutatására.

A Köszönet hangja szóljon végül mindazok felé akik ismét ilyen kiválóan szervezték, meg ezt a több napos rendezvényt *Dr. S. Szabó Márta* tanszékvezető főiskolai docens vezetésével és irányításával – minden téren segítséget nyújtva számára – hogy ez esztendőben (talán először) *Dr. Duffek Mihály* a Zeneművészeti Kar dékánja külföldi távollétében, ugyanúgy érvényesüljön a Szimpóziium egyedi, mással össze nem hasonlítható hangulata mint három évtizede mindég.

Márkusné Natter-Nád Klára

Sáry László előadásáról

Különleges élményben lehetett részük az idei Bárdos Szimpóziium akkreditált továbbképzésén résztvevő pedagógusoknak. Sáry László „kreatív zenei gyakorlatok” című foglalkozása nem újkeletű, a Tanár Úr már évtizedek óta munkálkodik azon, hogy az improvizációs technikán alapuló játékokat különböző helyszíneken, eltérő zenei képzettséggel rendelkezők – vagy nem rendelkezők – számára tegye ismertté. Sajnos, a rendelkezésére álló 120 perc csak arra volt elég, hogy ízelítőt kaphassunk a könnyebben megoldható feladatokból, de a magával hozott, könyv formátumban megvásárolható összeállításból (amely pillanatok alatt elfogyott!) felmérhető, hogy milyen nehéz és összetett „alkotásokig” lehet eljutni.

A gyakorlatokat körben ülve játszottuk; az oldott légkör megteremtéséről Tanár Úr szélesen anekdotázó kedve gondoskodott: történeteit, sikereit szívesen hallgattuk. Első feladatként a Hervadj rózsám, hervadj kezdetű népdalt énekeltük az alábbi módokon:

1. minden szótagot más énekelt – a csoportvezető egyenletes mérőütésére – úgy, hogy pontosan akkor vegye át az előző énekestől, amikor kiszállt, és pontosan addig kellett tartani, amíg a következő átvette.

2. az előző módon, de ezúttal a saját szótagunkat addig kellett tartani, amíg az utánunk következő negyedik ember került sorra, ezáltal apró clusterek szólaltak meg.

3. a négyfelé osztott csoport kánonban énekelt.

A második feladatban választhattunk, hogy az egyenletes mérőt ütjük-e a kapott tikfával, vagy felező értékeket ütünk rá: ha a mérőt ütötük, a körben utánunk jövő következett, de ha feleztünk, a kör visszafordult. Kiváló koncentrációfejlesztő gyakorlat!

Az újabb ritmusgyakorlathoz már konkrét, bár közelebbről meg nem nevezhető hangzásvilág is társult – „természetzene” –: párokat alkot-

tunk, az egyik játékos a saját szívverésének tempójában fújta a kezébe adott sípot, a másik pedig számolta az egyes ciklusokat: először a 12. sípszó után szólaltatta meg a kezében lévő csengettyűt, majd a 11. után, és így tovább egészen 1-ig, majd újra vissza 12-ig. Természetesen, mivel a szívverések különböző tempójúak voltak, egy rendkívül izgalmas poliritmikus „mű” megszületésének váltunk létrehozóivá.

Ezt követően énekeltünk: saját nevünk magánhangzóit kellett egymás után különböző magasságokban megszólaltatni (közösen és egyszerre), tetszőleges hangmagasságon, de a hangzók természetének megfelelően – pl. az „í”-t magasan, az „ú”-t a lehető legmélyebben –, minden hang kb. 15 másodpercig tartott, utána ugyanannyi ideig szünetet iktattunk be. A játék újabb fázisában nevünk mássalhangzóit is bevontunk, ám azokat erőteljes, sforzato-mód szólaltatva meg, igen rövid ideig. A különleges kompozícióról *Ligeti Aventuresjeinek* hangzásvilágára ismerhettünk, persze, csak megközelítőleg. Itt jegyezném meg, hogy a feladatok többségének nem titkolt célja, hogy előkészítse a XX. század második felében született zeneművek hangzás- és ritmusvilágának befogadását, akár egy laikus számára is.

Az utolsó feladat, amelyet a kevésnek bizonyuló időkeret megengedett, már-már pszichológiai kísérlet: *Sáry László* a kör közepére állva, karjával egy óra másodpercmutatóját imitálva jelezte, hogy mennyi van még hátra az egy percből, amely rendelkezésünkre áll. A játék pedig: mindenki csak egyszer szólalhat meg, bármilyen módon – taps, dobantás, tüszentés, konkrét hang stb...-, ha úgy érzi, hogy *értelmes módon törí meg a csendet.* (A Szimpózium után a kórusom tagjaival és főiskolás hallgatókkal is kipróbáltam a gyakorlatok közül többet – zajos tetszést arattak –, s azért mertem a pszichológiai kísérlet kifejezést használni, mert ebben a játékban, bár mindenki előre eltervezte, hogy mikor és mi módon fog megnyilvánulni, a többséget „menet közben” befolyásolták az előtte megszólalók.)

Másnap, a nagyterem színpadán, a Szimpózium közönsége előtt még két játékot próbálhattunk ki: az elsőben – memóriafejlesztő – egy pentachord hangjaiból választhattunk tetszőlegesen. Az adott mérőütés tempójában az első játékos egy hangot énekel, majd egy mérőegységnyi szünet után mindenki visszaénekel, a következő játékosok, az eddig hallott hangot, hangokat is elénekelve hozzáragasztanak egy újabbat, amelyet a többiek egy a szünet után mindig, közösen megszólaltatnak, így a végére létrejön egy, a játékosok számával megegyező hangból álló dallamkígyó.

Az utolsó feladathoz ismét a tikfákat és a csengettyűket használtuk. A több csoportra osztott játékosok az egyenletes mérőt ütik a tikfával, együtt, de az első, közösen hangsúlyozott ütés után az csengőt kézben tartók különböző egységeket emelnek ki: az egyik minden harmadikat, a többi minden negyediket, ötödiket és hatodikat. A játéknak akkor van

vége, amikor újra együtt hangsúlyoz az összes csengettyűs játékos, tehát gondosan számolni kell a 61. ütésig!

Összefoglalva: *Sáry László* gyakorlatai kiváló lehetőséget biztosítanak a legkisebektől – és, mint könyvében lapozgatva láthatjuk – a profi előadókig, hogy játékos módon, az improvizációs lehetőségek keltette örömmel készíthessük elő tanítványainkat (magunkat?) az első látásra nehéznek tűnő művek befogadására.

Havi Lóránt

Hangversenyek a 2014. évi Bárdos-szimpoziumon

A szimpózium szombati programjába a szervezők több hangversenyt is iktattak. Az első ilyen koncert főszereplője a debreceni **Ady Endre Gimnázium Leánykara** volt. Az együttes vezetője, **Kerekes Rita** igényes műsort állított össze az elmúlt 30 év irodalmából, s ezt a műsort tanítványaival hivatásosokat megszégyenítő színvonalon mutatta be. (A következők során a művek címe mögött szegletes zárójelben közlöm a teljes sorozat címét, ha abból az énekkar egy-egy tételt énekelt, a gömbölyded zárójelék között pedig a kórusművek szövegírójának vagy -forrásának neve áll.)

Petrovics Emil: *Hervadáskor* (Ady Endre)

Alejandro Yagüe: *El viento venía rojo* [*Historietas del viento* – I.]
(Federico García Lorca)

Kocsár Miklós: *Félelem* [*Karácsony, fekete glória* – 3.] (Nagy László)

Orbán György: *Pange lingua* (Aquinoi Szent Tamás)

Gyöngyösi Levente: *Venite, exsultemus Domino* (Biblia, Zsoltárok 95)

A gimnáziumi leánykar kiváló teljesítményt nyújtott: nehéz műsoruk előadását hibátlan technika, pontos intonáció, csiszolt előadásmód és gazdagon árnyalt dinamika jellemezte. Az énekesek látszatra könnyedén birkóztak meg a művek minden technikai és zenei nehézségével; hitelesen tolmácsolták az Ady-versre írt Petrovics-madrigál elégikus hangfűrtjeit, hajlékonyan alkalmazkodtak a Yagüe-darab váltakozó karaktereihez, s szinte hangszer-szerű virtuozitással szólaltatták meg Orbán nehéz motettáját, amely elsősorban nem a földolgozott szöveg tartalmához, hanem hangzásához rendeli hozzá a zeneszerzői eszközöket. Mindez Kerekes Rita karnagyi és tanári munkájának színvonalát is minősíti; amiként az is, hogy növendékei tökéletes fegyelemmel mozognak a színpadon és teljes műsorukat kotta nélkül énekelték. Kerekes Rita energikus, magával ragadó karvezető, munkája technikailag is, zeneileg is

átgondolt. Különösen figyelemre méltó az a változatosság és hajlékonyság, mellyel a darabok dinamikáját és hangszíneit a megszólaltatott szöveghez igazítja. Nagy érték a debreceni zeneművészeti kar számára, hogy együttesével a karvezető hallgatók gyakorlati képzésének rendelkezésére is áll. Ebben a műsorban is helyet biztosított egy fiatal kollégának: a program közepén álló Kocsár-művet *Valkai Dávid* végzős hallgató vezényelte.

A március 29-i program délutánján két rövid hangverseny is helyet kapott. Először a két jubiláló zeneszerző műveiből hangzott el rövid válogatás: a 90. születésnapját idén ünneplő *Szőnyi Erzsébet* és a 80. évét 2013-ban betöltött *Kocsár Miklós* kamaraműveit a debreceni zeneművészeti kar tanárai és diákjai mutatták be.

Szőnyi Erzsébet: Aria e rondeau /klarinétra, zongorakísérettel; Matuz István átiratában/

előadók: *Matuz István* (altfuvola), *Mogyorósi Éva* (zongora)

Szőnyi Erzsébet: Preludio /per violino e pianoforte/

előadók: *Sütő József e.h.* (hegedű), *Mogyorósi Éva* (zongora)

Kocsár Miklós: Öt bagatell /két fagottra/ – 4. Rondo, 5. Vivace

előadók: *Dúzs Gabriella e.h.* és *Papp Rita e.h.* (fagott)

Szőnyi Erzsébet: Francia szvit /brácsára és zongorára/

előadók: *Farkas Csilla e.h.* (brácsa), *Király Márta* (zongora)

Kocsár Miklós: Hang-szín-játékok /két fuvolára/ – *Allegro moderato; Andante; Vivace*

előadók: *Jobbágy Bianka e.h.* és *Nagy Mónika e.h.* (fuvola)

Az elmélyültebb tartalmú és játékos kompozíciókat egyaránt fősoralkoztató műsor tanár- és diák-előadóinak teljesítménye között csak árnyalatnyi diszpozícióbeli eltérések alapján lehetett különbséget tenni: A hangszeres tanárok a koncertpódiumok színvonalán játszottak, a növendékek pedig – akik között a már mesterképzésben résztvevők mellett akadtt második és első évfolyamos hallgató is – nem hoztak szégyent tanáraikra.

A nap harmadik „kis-koncertje” a késő délután programjába került. Ezen az alkalmon a Szent Efrém Görögkatolikus Ovoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény két egymást követő korosztályának képviselője – a Szivárvány Gyermeckar és a Lautitia Gyermeckar – mutatkozott be.

Először az alsó tagozatosokból álló, örvendetesen nagy létszámú **Szivárvány Gyermeckar** lépett a színpadra. Még meg sem szólaltak, amikor már világossá vált munkájuk egy fontos momentumra, az életkorukat meghazudtoló mértékű fegyelem. Programjukat a karvezető, **Deli Gabriella** átgondoltan állította össze: jutott benne hely klasszikus bravúr-számnak, a két jubiláló zeneszerző előtti tisztelgésnek és népi szövegre épített vidám feldolgozásnak:

Luigi Cherubini: *Szolmizáló kánon*

Szőnyi Erzsébet: *Én a hegyre* [33 könnyű kórus – 22.] (lengyel népdal)

A kislányok erre jönnek [33 könnyű kórus – 5.] (cseh népdal)

Aludj szépen [Biciniumok I. – Japán dallamok]

Postaváró [Biciniumok III. – Amerikai dallamok]

Szőnyi Erzsébet: *Cickom* [21 énekes játék – 18.] (magyar népi szöveg)

Kocsár Miklós: *Veréb-nóta* [Madáretető – 5.] (Kányádi Sándor)

Daróci Bárdos Tamás: *Tavaszi körtánc* (magyar népi szöveg)

A fenti mű-sorozat csak a korosztály számára készült repertoár alapos ismerőit gondolkodtatja el: Minden pontja kellemetlen technikai buktatókat rejt, s nehéz feladat elé állítja az előadókat. A játékos Cherubini-kánon intonációját számos nagy lépés nehezíti. Ezt a teherterelt a karvezető azzal súlyosbította, hogy a gyerekek a hangokat éneklés közben még kézzel is mutatták – akkor is, mikor a kánont három szólabban énekelték. Szőnyi Erzsébet négy biciniumának mindegyike tartalmaz valamilyen izgalmas nehézséget: a lengyel és cseh népdalfeldolgozások a magyartól idegen dallamvezetéssel, a japán dallam és kísérete különleges ázsiai pentaton hangsorával, az amerikai bicinium ritmusvilágával adta föl a leckét a kórusnak. A *Cickom* játék-földolgozás volt a Szivárvány Gyermekkar programjának legnehezebb feladata; megoldásán csak ámulhatott az értő hallgatóság: Szőnyi Erzsébet furulyákra és ütőhangszerre írt kísérettel látta el a jól ismert játékot, így alaposan megnehezítette az előadók dolgát. A kíséret hol egyedül, hol a karral együtt szólt meg, olykor pedig hallgatott, így a figyelem legteljesebb összpontosítására volt szükség mind a kisebb és nagyobb csoportokra osztott kórus, mind a hangszeresek, mind a kórusvezető részéről. A történelmi hűség diktálja, hogy ide írassék a hangszeresek neve is: furulyán közreműködött *Bakos Csinszka*, *Bereczki Mirjam*, *Karsai Marianna* és *Mester Fanni*, ütőhangszeren pedig *Demeter Dominik*. A műsor két utolsó darabja igényes siker-szám. A *veréb-nóta* remek színekkel megfestett vidám karakterkép, Daróci Bárdos Tamás *Tavaszi körtánc*-a pedig tökéletes kedvcsináló a felnőtt korosztályok nagyszabású népdalfeldolgozásaihoz. Ez utóbbi hangulatához *Dr. Szabóné Sőrés Erzsébet* zongorakísérete szolgáltatta a „talpalávalót”.

Mind e nehéz feladatok teljesítésének záloga a kis énekesek és vezetőjük közötti mély, bizalomteljes szeretet. Deli Gabriella ennek révén nemcsak azt érte el, hogy a közös munka alapja a feladatra irányított figyelem és az ebből fakadó fegyelem legyen, de azt is, hogy a gyerekek a kemény munka ellenére is láthatólag jól mulatnak, értőn és vidáman muzsikálnak együtt a karnagyukkal.

A késő délutáni hangverseny másik résztvevője a **Lautitia Gyermekkar** volt. Ez az együttes **Nemes József** vezetésével évek óta egyre magasabb színvonalon működik és megérdemelt sikereket ér el.

Michael East: *How merrily we live*
Bárdos Lajos: *Szellő zúg* (Dr. Márkus Miklós)
Kocsár Miklós: *Jó szánút, jó fejsze [Téli alkony – 3.]* (Kányádi Sándor)
Bárdos Lajos: *Magos a rutafa* (felvidéki népdalok)

Az együttes rutinos eleganciával oldotta meg a négy kompozíció adta feladatokat. Az angol reneszánsz madrigálban a szövegmondás és a ritmus virtuóz könnyedségét, a cserkész-tábortüzek hangulatát fölidéző Bárdos-darabban a dinamika lehetnyire finomított árnyalatait, Kocsár Kányádi-földolgozásában a szöveg rétegeihez igazított puhább és vaskosabb hangszínek keverését, a nőikaroknak írt záró népdalszvitben pedig a számos előírt karakter-árnyalat váltakozását csodálhattuk meg. Karnagy és együttese között a Lautitia esetében is bensőséges a viszony. Nemes József nyilván világosan fogalmazza meg szándékait, és egyéni, de félreérthetetlen karvezetői eszköztárral szólaltatja meg énekeseit. Örvedetes volt látni, milyen sok fiút nyer meg az éneklés ügyének, s miként hívja elő a változó fiúhangokból a nőikar középső és mély szólamának színeit. Különösen szórakoztató volt látni karnagy és fiai együttműködését a *Magos a rutafa* előadásában: a fiúk professzionális higgadsággal énekeltek a kifejezetten lányok ajkára szánt mondatokat („...menyasszony leszek...”), de ajkuk körül látható volt a közös csínytevés mosolya: „most játszunk...”

Említést érdemel, hogy a Lautitia Gyermekkar és a Szent Efrém Iskola is befogadja a debreceni zeneművészeti kar karvezető-szakos hallgatóit. A kórus ugyanazon színvonalon működött együtt a Kocsár-darabot vezénylő *Arany Judit* végző karnagnövendékkel, mint megszokott vezetőjével.

A szimpozionum esti, nagy hangversenyét a Debreceni Egyetem Zene-művészeti Karának együttese, a **Bárdos Lajos Leánykar** nyitotta. A kórus programja a névadó zeneszerző két darabjával kezdődött; ezeknek irányítását a vezető karnagy két mesterképzésben végző növendéknek engedte át, az elsőt *Szűcs Magdaléna*, a másodikat *Veres Anett* vezényelte; a műsorukat záró sorozat már **Ordasi Péter** keze alatt szólalt meg.

Bárdos Lajos: *Cantemus!* (Bárdos Lajos)
Bárdos Lajos: *Csángó leánytánc* (csángó népdalok)
Kocsár Miklós: *Nőikarok Nagy László versekre*
– 1. *Farsangi tükör-dal*, – 4. *Én is drága, te is drága*
– 2. *Ó szállj le ide, sólyom*, – 3. *Széllel sodort levelek*, – 5. *Krizantém*

A két fiatal karnagy higgadtan és színvonalasan oldotta meg vállalt feladatát. Az első, rövidebb Bárdos-mű, a közismert *Cantemus* kiegyensúlyozottan és éretten szólalt meg.

A két Bárdos-kórusmű megszólalása között került sor az évenként

kiosztandó **Szesztay Zsolt Emlékdíj** idei kitüntetettjének megnevezésére és a díj átadására. Az oklevelet *Sárosiné Szabó Márta* méltatása után *Szesztay Zsoltné* adta át a kitüntetett harmadéves növendéknek.

Hajdú Sándor kivételesnek nevezhető a díjazottak eddigi, tekintélyes sorában: nevezett növendékünk ugyanis az egyetem matematika szakán is folytat tanulmányokat, sőt ott már demonstrátorként, néhány téma-körben tanít is. Ugyanakkor zenei tanulmányainak minőségét dicséri, hogy két héttel az ünnepi koncert előtt – már a díj odaítélése után – elnyerte a zeneakadémisták számára kiírt országos karvezető-verseny második díját, valamint egy különdíjat is.

Az ünneplést követően elhangzó második, több-tételes Bárdos-darab több buktatót is rejtett. Már maga az 1950-es évek elején keletkezett kompozíció föl kutatása is próbatételt jelentett az együttes vezető karnagyának: A művet a szerző eredetileg a tanítóképző főiskolák társas-zenei foglalkozásai számára írta, melyeken énekes és hangszeres feladatok egyaránt sorra kerültek. Így ez a darab azon ritkább népdalszvittek közé tartozik, melyekhez Bárdos hangszeres szólamokat írt. A *Csángó leánytánc* először egy pedagógiai gyűjtemény részeként jelent meg, s a zene-szerző néhány évvel a változat keletkezése után, 1956-ban alakította át teljesen abban a formában, ahogy a hangversenyen elhangzott. A négy közreműködő muzsikos – *Sütő József*, *Kurgyis Márta*, *Lóránt Dorottya* (hegedű) és *Molnár Anikó* (zongora) – játékanak kézben-tartása és a többszöri karakterváltás kényes feladat, melynek feszültsége a mű első szakaszában még érzékelhető volt, később alább hagyott, s így a nőikar műsorának első fele jó hangulatú, vidám produkcióval zárult.

Kocsár Miklós Nagy László verseire írt öt nőikarát **Ordasi Péter** vezényelte; a harmadikként megszólaló darabban *Szilágyi Boglárka* énekelte a kényes szoprán-szólót. Az öt tétel változatos technikai és zenei igényeket támasztott a kitűnően felkészített együttesel szemben, s a Bárdos Lajos Nőikar az alapító Szesztay Zsolt nevével fémjelzett műlhoz méltó színvonalon felelt meg ezeknek az igényeknek. Produkciójukban mind az intonáció stabilitása, mind a dinamikai sokszínűség példászerű volt. Összezsírozott teljesítményük különösen figyelemre méltó annak fényében, hogy a kar tagjainak egyharmada hangszeres muzsikos, s hogy jó néhányan még csak fél esztendeje énekelnek az együttesben. Ez a tény különösen becessé teszi Ordasi Péter karvezetői és pedagógusi munkáját.

Az esti hangverseny második szereplője a **Kölcsey Kórus** volt. Nagyszabású ünnepi műsoruk valamiképpen az est minden pontjához kapcsolódott: helyet kaptak benne a két jubiláns zeneszerző, valamint a szimpózium névadójának darabjai, s a vezető karnagy, **Tamási László** baráti szeretettel bemutatkozási lehetőséget adott *Hajdú Sándor*, a Szesztay Zsolt Emlékdíjjal frissen kitüntetett ifjú karnagy-kolléga számára is.

Kocsár Miklós: *Négy madrigál – Kölcsey Ferenc verseire*
– 1. *Alkonyi dal*, – 2. *Elfojtódás*, – 3. *Bú kél velem...*, – 4. *Szerelemhez*
Kocsár Miklós: *Elment a nyár; Kelj föl, nap [Tavaszcvarás – 3, 5.]*
(Kányádi Sándor)
Bárdos Lajos: *Szent Benedekhez* (Dr. Békés Gellért OSB)
Szőnyi Erzsébet: *Ima alkonyi harangszóra* (népi imádság)

Az elsőként elhangzó Kocsár-sorozat önmagában különleges összefüggések egész láncolatát hordozza: Kölcsey Ferenc verseinek földolgozására a Kölcsey Társaság javaslata alapján Debrecen városa kérte föl a debreceni zeneszerzőt; Debrecen városa kérte föl Szilágyi Imre grafikusművészt is, hogy a négy kiválasztott Kölcsey-vershez négy képet készítsen egy debreceni galéria kiállítása számára; a grafikus a bemutatóra készülődő Kölcsey Kórus próbáit is meglátogatta, s képeinek elkészítésében az így szerzett élmények is szerepet játszottak; a sorozat ősbemutatója természetesen a Kölcsey Kórus nevéhez fűződik; az ősbemutató színhelye Szatmárcseke, a Himnusz születésének helye, időpontja pedig 2002. január 22., a Himnusz „születésnapja” volt. Tamási László együttese ezúttal úgy mutatta be a négy Kölcsey-költeményre írt madrigálokat, hogy a színpadra elhozta a négy festményt is. Kocsár Miklós – saját bevallása szerint – idegenkedett Kölcsey korának költészetétől, ezért nehezen vágott neki a szokatlan feladatnak: mindaddig a felkérésig soha nem zenésített meg 19. századi verset. Az elkészült mű ezért többértéűen is különleges, magában-álló alkotás. Bár technikai eszközei sokban rokonítják a szerző sajátos vokális stílusának más képviselőivel, a négy madrigál hangzsvilága mégis alapvetően archaizáló: megfogalmazásában nyomát találjuk a madrigál-műfajhoz kapcsolódó elemeknek éppúgy, mint a szövegek korára utaló magyar romantikát finoman idéző zenei ötleteknek. A sorozat negyedik darabjában kórus mellett két énekes szólista – *Dsupin Borbála* és *Duffek Ildikó* – is megszólalt.

A Kölcsey Kórus is közreműködik abban a színvonalas munkában, melynek során a debreceni zeneakadémia karvezető-szakos növendékei szakmai gyakorlatot végezhetnek és értékes tapasztalatokat szerezhetnek a karvezetés mindennapos feladataiban. Hajdú Sándor ezt a gyakorlatot ebben az együttesben, Tamási László irányításával végezte. Ezért a Kányádi-versekre írt *Tavaszcvarás* című Kocsár-sorozatával két rövid tételének megszólaltatásakor örömmel adta át a karnagyi pulpitust a friss Szesztay-díjas karvezetőnek. Az előadásban karnagy és együttes látható örömmel és egyetértéssel működött együtt.

Bárdos Lajos *Szent Benedekhez* című, 1943-ban írt vegyeskarát a szerző fia, Daróci Bárdos Tamás írta át nőikarra. A strófikusan szerkesztett darab bencés himnuszhoz készült, szövegét Dr. Békési Gellért, a rend szerzetes-költője írta. Nem sokat tévedhetünk, ha úgy érezzük: a himnusz előadása megemlékezésül és tisztelgésül is szolgált. Tamási László,

a győri bencés atyák tanítványa az elmúlt esztendőben eltávozott nagy tudású bencés zenetudós-tanár, Jáki Sándor Teodóz iránti elkötelezett szeretetét is kifejezte a mű megszólaltatásával.

A megemlékezés áhítatát szolgálta az is, hogy a darab elhangzása után – a karnagy kifejezett kérésére – nem következett taps. A Kölcsey Kórus rövid szünet után, szinte attacca folytatta műsorát Szőnyi Erzsébet darabjával. Az „alkonyi harangszóra” mondandó csikszentdomonkosi imádság szövegét Márton Áron erdélyi püspök családjában gyűjtötték a népzene kutatók. A kórusműben először eredeti formájában elhangzik egy gregorián *communio*-melódia: *Benedicite omnes Angeli Domini Dominum* („Minden angyalok, áldjátok az Uraknak Urát”). Maga a kompozíció ezután veszi sorra még a népdalok egyszerűségével megfogalmazott magyar imaszöveg szakaszait (*Mivel már béestvéledett, / Kérünk Teremtőnk Tégedet, / Mutasd szokott őrzésedet, / Hozzánk kegyelmességedet ... stb*). Az estéli harangszót *Tamási Zsuzsanna* ütős-kisérete szó-laltatta meg.

A szimpózium ünnepi hangversenyének utolsó szereplője a **Debreceni Kollégiumi Kántus** volt. Az együttes a tőle megszokott lapidáris, tömör hangzással és világos deklamációval adott sajátos „debreceni” szint a műsorán elhangzó daraboknak. **Berkesi Sándor** együttesének műsora:

Szőnyi Erzsébet: *Dicsérd a te Urad, Istened* (Biblia, Zsoltárok 147, Sík Sándor ford.)

Gárdonyi Zoltán: *Szelíd szemed, Úr Jézus* (Lars Stenbäck, ford. Podmanitzky Pál)

Szokolay Sándor: *Én vagyok a feltámadás és az élet* (Biblia, Ján 11,25b Róm 14,7, Károli ford.)

Vass Lajos: *Leánykérő* (népdalok, népi szövegek)

A műsor első száma a jubiláló zeneszerző kevésbé ismert arcát mutatta meg a hallgatóságnak. Szőnyi Erzsébet az örvendező, ún. „halleluja-zsoltárok” sorába tartozó imádság kiválasztott szakaszait a szöveg címadó nyitósorának rondószerű visszatérései között rendezte el, s műve stílusosan egy, a „halleluja” szóra épített kóda-szakasszal zárul. A kompozíció orgonakíséretét *Sárosi Dániel* játszotta.

A következő két *a cappella* motetta a 20. század protestáns egyházi zenéjének két jellegzetes képviselője. Gárdonyi Zoltán műve egy, a finn lutheránus egyház dallamkincséből átvett bűnbánati ének négy strófájának földolgozása. A műben a dallam két korálszerű, négyszólamú letétje foglalja keretbe az imitációs elven szerkesztett két középső strófát, ahol a cantus firmust előbb az alt, majd a tenor énekli. Szokolay Sándor műve egy másik típus képviselője: bibliai szöveget dolgoz föl a barokk motetta-irodalom eszközeivel. *Berkesi Sándor* karnagy úr tudatosan ik-

tatta az est programjába ezt a darabot – mint a nemrégiben távozott nagy zeneszerző művészi végrendeletének megszólaltatását: „Mert közülünk senki nem él önmagának, és senki nem hal önmagának: Mert ha élünk, az Úrnak élünk; ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk.”

A nagyszabású üzenet után a Kollégiumi Kántus Vass Lajos ritkán hallható népdalszvitjének vidám, eszköztelenségében is találó előadásával zárta a hangversenyt. A szvit előadásában – ezúttal zongorán – ismét *Sárosi Dániel* működött közre.

A Bárdos-szimpozium évtizedes hagyományához méltó hangversenysorozattal színesítette szakmailag is igényes programját. Illő módon tisztelgett ez a kis sorozat az elméleti előadásokban is szereplő jubiláns zeneszerzők, Szőnyi Erzsébet és Kocsár Miklós munkája előtt, s fejet hajtott a nemrégiben eltávozott Szokolay Sándor és Jáki Sándor emlékének is. Mindenek előtt és mindezek által azonban látványosan mutatta meg, hogy a jelenkor magyar vokális zenéje micsoda értékek hordozója.

A szimpózium résztvevői számára „csak” öröndetes tény, a rendező intézménynek viszont büszkeség, hogy a hangversenyeken megszólalt együttesek mindegyike Debrecen városában működik. Jól tudjuk, hogy a rendkívüli bemutatkozásokra természetszerűleg a város legjobb együtteseit kell megjelölni, ám bizton állíthatjuk: Magyarországon Budapest mellett kevés városnak van módja, hogy minden sorra került énekkari típusban (alsó és felső tagozatos gyermekkar, ifjúsági leánykar, felnőtt nőikar, ifjúsági vegyeskar) ilyen, világszínvonalon teljesítő együttesekkel szolgáljon a szakértő hallgatóságnak.

Arany János

DEBRECENI EGYETEM
Zeneművészeti Kar

Bárdos
Szimpozium

Lavotta Emlékév

Hangszeres versenyek a verbunkos jegyében Zemplénben

„A verbunkos zene segített magyarrá lenni, segített magyarnak maradni, segített Európában helytállani.” (Szabolcsi Bence)

Amikor a sátoraljaújhelyi székhelyű Lavotta János Művészeti Iskola az elmúlt negyedszázadban kialakította a verbunkos zenére épülő nevelési-oktatási koncepcióját, majd pedig az erre épülő tanulmányi versenyeit létre hozta, mindezt „A nemzet felemelkedésének zálogaként a magyar oktatásügy nemes hagyományait a jelen kor elvárásaival és a jövő lehetőségeivel ötvözve a felnövekvő nemzedékek hazafias nevelése és minőségi oktatása érdekében...” (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről) cselekedte, és folytatja napjainkban is.

A Lavotta Emlékév eddig lezajlott programjai közül az intézmény Szózaténeklő-, Himnusz-zongora-, verbunkos négykezes-, zenei műveltségi-, valamint Lukin László népdal- és népzenei versenyről, tapasztalatairól már korábban beszámoltam.

XXIII. Zempléni Hangszeres Találkozók (04.14–05.09.)

A jubileumi versenysorozatot a Városháza dísztermében *Ember Csaba*, a Magyar Zene- és Művészeti Iskolák Szövetsége elnöke, a Lavotta Emlékbizottság tagja nyitotta meg. Noha a sátoraljaújhelyi intézmény egyike a szövetség alapítóinak, a mostani első elnöki látogatás kivételes alkalmat adott arra, hogy a „végeken” folyó nevelő-oktató munkába némi bepillantást nyerjen. Köszöntő szavaiban kiemelten szólt a zenélés örömeről, szépségéről, a zenei nevelés személyiségformáló hatásáról. Mint a hasonló trianoni-sorsú Balasgyarmat (annyi különbséggel, hogy az Ipoly helyett kettészakított városunk „hajózható határfolyója” a Ronyva-patak) Rózsavölgyi Márk nevét viselő művészeti iskolájának igen sikeres igazgatója, számos országos verseny, mesterkurzus házigazdája, miután a találkozó valamennyi résztvevőjének jókívánságait tolmácsolta, *Bacskó Éva* fuvola-, *Kerek Gábor* fagott művész, zeneszerző, a kazincbarcikai Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Iskola igazgatója társaságában a *fűvósok* versenyének zsűrijében maga is helyet foglalt.

A fuvolán, klarinéton, szaxofonon, kürtön, trombitán, valamint tubán játszó, közel félszáz, szépen felkészült növendék a zsűri tagjait nehéz

döntés elé állította. A hangképzés, a megszólalás biztonsága, a zenei megformálás, a tiszta intonáció szempontrendszerének azonban a zsűri által is csak a legjobbaknak ítélt hangszeresek feleltek meg. Ők a *Farkas Ferenc*-, *Kodály Zoltán*-, *Lavotta János*-, *Széptan*-, valamint a *Szerencsi Művészeti Iskola* növendékei, akiknek ez úton is gratulálunk!

Másnap, változatlan helyszínen a *blockflötések* (szoprán- és altfuryán) versenyét hallhattuk. A fúvós hangszerek (a fuvola, klarinét kivételével) gyér verbunkos irodalmát a kötelező darabok kijelölése során régi magyar táncokkal helyettesítettük, és nem volt ez másképp a fuvolya kötelezőinél sem. Hódít ez a hangszer térségünkben is, használatuk a társas muzsikálásban igen hasznos és praktikus, számos közművelődési esemény gazdagítója.

A *zongoristák* vetélkedése a késő barokk stílusú Városháza dísztermében már jó ideje nemcsak Zemplén-, a megye-, hanem az ország határára is túljutott. A régióból, *Nyíregyházáról*, a *felvidéki Nagykaposról*, *Bodrogszerdahelyről*, *Kassáról*, valamint a *kárpátaljai Péterfalváról* érkezett növendékek egész napos elfoglaltságot adtak az igazán munkabíró zsűri tagjainak. *Jakabné Szántó Emese* nyugalmazott megyei szakfelügyelő és *Bojti Eszter* zongoraművész-tanár, a debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskolából a zongoristák versenyét az elmúlt két évtized alatt – kevés kivétellel – szinte végig zsűrizték. Így hát a verbunkos darabok előadói problémáiról, a szembetűnő fejlődésről közvetlen tapasztalattal rendelkeznek. Az elismerő szavak mellett a verbunkos darabok tempójának megválasztásakor e művek tánckarakterének megőrzésére hívták fel a résztvevők figyelmét. A 15 intézményből érkezett, 21 tanár 63 növendéke jelenléte bizonyítékul szolgált annak, hogy a résztvevők feltétlenül azonosulnak a verseny pedagógiai céljaival, rendezvényt a pódiumra nevelés hasznos és jelentős alkalmaként értéklik.

A Lavotta-ház pódiumterme otthonos környezetet biztosított a többi találkozóhoz képest szerényebb létszámú, már-már családias hangulatú *vonós-gítár* versenynek. Noha a verbunkos irodalom megszólaltatása hegedűn, gordonkán, gitáron hat talán a legtermészetesebben, azonban e negatív jelenség mögött sokkal inkább az évről-évre csökkenő létszámú vonós oktatás húzódik meg. Mindenestre az okok felkutatása, a tendencia megfordítása az intézmények szaktanárainak feladata kell legyen, annál is inkább, mert a Lavotta János Kamarazenekar utánpótlásának biztosítását is a térség vonósaitól várjuk. A mintegy harminc hangszeres kiegyenlített színvonalon, helyenként figyelemre méltó, élvezetes játékkal rukkolt ki. A hegedűsöknél hiányzó magasabb osztályú növendékeket a gordonkán, gitáron játszóknak ellensúlyozták.

Képzőművészeti pályázat

Az emlékévképző- és iparművészeti ág növendékei számára is megadta a lehetőségét annak, hogy egy pályázaton keresztül kivegyék részüket a jubileum feladataiból. A Magyar Zene- és Művészeti Iskolák Szövetsége honlapján meghirdetett országos képzőművészeti pályázat tartalma: *illusztráció készítése Lavotta János Szigetvár ostroma című, öt tétel (Tanácskozás – Ostromzaj – Végbúcsú – Ima – Harctérre rohanás) programzenéjéhez*. A zeneművet a pályázat mellékleteként az interneten lehetett meghallgatni. A *Szegedről, Bajáról, Mezőcsátról, Cigándról, Göncről*, valamint *Mádról* érkezett nagyszámú pályaműveket *Zámné Sivák Andrea*, a sátoraljaújhelyi Kossuth Lajos Gimnázium képzőművész-tanára bírálta el. A beküldött munkák a legkülönbözőbb technikával készültek, a grafika, akvarell, színes ceruza, pasztell, batik-, valamint egyes technika mellett térplasztika, dombormű és Lavotta-portré is érkezett. A díjazott alkotásokat a Lavotta-ház Galériában az érdeklődők a tanév végéig tekinthetik meg. A kiállítás megnyitóján Lavotta Szigetvár ostroma című műve a sátoraljaújhelyi *Hangszenégyes* előadásában hangzott el. *Pecze János* képzőművész-tanár, a Lavotta Emlékbizottság tagja, a gönci Károlyi Gáspár Általános Iskola igazgatója, Lavotta János-díjas, köszöntőjében arról beszélt, hogy halmozottan hátrányos helyzetű tanítványai az illusztráció készítés feladatát nehezen fogadták, de amíg dolgoztak, a kivetítőn szigetvári képek voltak, s közben szólt Lavotta muzsikája. „*Már az is lényeges kérdéssé vált, hogy ki kapcsolja be a zenét. Később már teljesen más irányú feladatnál is szólt Lavotta...Azóta is szól...*” – idézte fel az alkotás folyamatát. A továbbiakban hittanórai tanulmányokból Káinra emlékeztetett, aki az Istentől kapott megbélyegzetést egész élete során hordozta. Majd így folytatta: „*Hiszem, hogy születésünkkor kapunk egy bélyeget, melyet egész életünk végéig magunkon hordozunk. Annak a helynek a szelleme nyomja ránk ezt a bélyeget, ahol megszülettünk, ahol az iskolás éveinket töltöttük, amelyik művészeti iskolába jártunk, amelyik tanár keze alatt tanultunk.(...) Ez a bélyeg,*

amiről az előbb beszéltem, lemoshatatlan. Ebben a bélyegben benne van a gondolkodásunk, viselkedésünk, kezünk munkája. Ez a bélyeg félig látható, félig pedig láthatatlan. A bélyeg látható elemei itt vannak a falakon, vagy a posztamenseken, a nem láthatók pedig a gyermekek lelkében...” – fejezte be megnyitó gondolatait Pecze János.

I. Lavotta János Hegedűduó Találkozó

A Lavotta-hegedűduók két kötetének – Könnyű duók két hegedűre (Op.49) és a Duetto Hungarica (Op.22) – év eleji megjelenésével közreadójának évtizedes álma vált valóra azzal, hogy az első regionális Lavotta János hegedűduó találkozót a művészeti iskola meghirdette. A kiadványok közzétételével egy időben a felhívás ugyancsak a Magyar Zene- és Művészeti Iskolák Szövetsége honlapján jelent meg. Noha a kották megjelenése és a találkozó időpontja között a felkészülésre csupán néhány hónap állt rendelkezésre, Debrecenből, Miskolcra, Kazincbarcikára, Fehérgyarmatra érkeztek duópárok Sátoraljaújhelybe. A Lavotta-kötelezők mellett Bartók Béla, valamint Gárdonyi Zoltán hegedűduóit játszották a résztvevők. Mindezeket többnyire jó karakterrel s tempóválasztással, tiszta intonációra törekedve, élvezetes kamarazenéléssel adták elő.

A találkozó része volt az a szakmai bemutató, amelynek során néhány duó – Szabó Márta hegedűtanár közreműködésével történő – eljátszása mellett a kézirat kutatásától a közreadásig elvégzett feladatokról, a duók változatos karakteréről, javasolt előadásmódjáról a résztvevők tájékoztatót hallgattak meg.

E sorok írója házigazdaként értékelésében egy bibliai hasonlattal élt, amikor a találkozót a mustármaghoz hasonlítva arra kérte a résztvevő növendékeket, hegedűtanárokat, legyenek hírvivői a rendezvénynek, a kollégák a Lavotta-duókat pedig építsék be

oktatási anyagukba, hogy általuk a magyar hegedűpedagógia gazdagodhasson.

A közreadó a Lavotta-duók 2010-es Lavotta-házbeli bemutatója, majd pedig a CD-n való megjelenése után egyik előadásában úgy fogalmazott, hogy a közel kétszáz éves kéziratok állapotából a duók életre keltek. Nos, kissé tévedtem, mert csak az első Lavotta János Hegedűduó Találkozó után mondhatom most már teljes bizonyossággal, a duók valóban életre keltek!

Dombóvári János

Keszthelyi Helikon, 2014.

*„Oh múzsák, ne féljétek a fegyvert, A
Békével van magyar földön lakhelyetek.
Jer, zengjétek a nemes vérrel nyert
Hazát, és ezt zengjük mi is tiveletek.”*

(Dukai Takács Judit)

A helikoni rendezvények krónikája közel 200 éves múltra tekint vissza, még Gróf Festetics György hívta életre 1817-ben. A történelem számos vihara el-elsodorta ezt a nemes művészeti seregszemlét, de az 1990-es évektől ismét virágzik, helyt adva valamennyi dunántúli középiskola legtehetségesebb tanulóinak a két évenkénti bemutatkozására.

A Balaton-parti városban 2014. április 24-26-ig 18 művészeti ágban mérték össze tudásukat a legfelkészültebb diákok. Túlzás nélkül mondhatjuk, nincs még egy olyan város, amely egyszerre ilyen hatalmas létszámú, több ezer ifjú művésznek adna otthont a szereplésre.

A Magyar Kodály Társaság elnökségének képviseletében a kórusokat hallgathattam meg a Balatoni Múzeumban. Ahogyan Ivasivka Mátyás karnagy úr mondta: ez a seregszemle „nemcsak hazánk, hanem Európa legnépesebb kórus-manifesztációja”.

Három kategóriában /nőikarok, vegyes karok és kamarakórusok/, 13 város küldöttei, 50 énekkar mutatta be versenyprogramját az országos hírű, neves szakemberekből álló zsűrinek – Thész Gabriella, Gráf Zsuzsanna és Tillai Aurél –, és örvendeztették meg a szép számú publikumot.

Nagyszerű, hogy néhány város több kórusal érkezett – Pécs /17/, Veszprém /7/, Nagykanizsa /5/, Székesfehérvár /3/ – ami azt igazolja, hogy egy-egy városban milyen sokan nyitottak a szép énekszóra.

Számos iskolában több kórus is igen magas színvonalon énekel. Ehhez kellene az igazi pedagógusok, a nyitott szívű diákok, a mindezt segítő-támogató iskolavezetés, a tanári kar és a szülői háttér. Öröm volt látni a

hallgatóság soraiban az igazgatókat, tanárokat, szülőket, iskolatársakat is, akik felállva, éljenezve tapsolták meg az éneklő diákokat.

A zsűri 19 kórust arany, 20 énekkart ezüst, 11 együtttest pedig bronz oklevéllel minősített.

Fődíjas kórusok:

a Székesfehérvári Teleki Blanka Gimnázium vegyes kara /karnagy: Auth Ágnes/

a Pécsi Szent Mór Katolikus Gimnázium nőikara /karnagy: Stauróczy Balázs/

a Ciszterci Rend Pécsi Nagy Lajos Gimnáziumának fiú kamarakórusa /karnagy: Havasi Gábor/

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségének különdíjai:

Négy gimnázium mindhárom kategóriában képviselte iskolájukat:

Babits Mihály Gimnázium, Pécs –karnagyuk Balásy Szabolcs

Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma, Pécs – karnagyuk Havasi Gábor, Leöwey Klára Gimnázium, Pécs, – karnagyuk Horváth Krisztián,

Lovassy László Gimnázium, Veszprém – karnagyaik Tóth Mária és Bankó Mónika.

Óriási érdeme ez az iskolák vezetőségének, a diákoknak, a szülői és tanári közösségnek egyaránt. Ékesen bizonyítja, hogy sokan vannak, akik nagy nevelő erőt tulajdonítanak a közös éneklésnek.

Ezeket az intézményeket a Kórusok és Zenekarok Országos Szövetsége dicsérelő oklevéllel jutalmazta.

– A Pécsi Szent Mór Katolikus Gimnázium kórusa /karnagy: Stauróczy Balázs/ meghívást kapott a KÓTA egyik központi rendezvényére.

A Magyar Kodály Társaság különdíjai:

A Magyar Kodály Társaság elnöksége nevében – a zsűri véleményével egybehangzóan – négy díszes oklevelet és ajándéktárgyakat adhattam át a legszebben megszólaltatott Kodály-művek előadásáért.

– a Ciszterci Rend Pécsi Nagy Lajos Gimnázium vegyes karának /karnagy: Havasi Gábor/ Kodály Zoltán- Petőfi Sándor: A magyar nemzet átélt előadásáért,

– a Pécsi Református Gimnázium vegyes karának /karnagy: Pap Tamás/ Kodály Zoltán: Fölszállott a páva hiteles megszólaltatásáért,

– a Székesfehérvári Teleki Blanka Gimnázium fiú kamarakórusának Kodály Zoltán: Ének Szent István királyhoz kiváló előadásáért,

– a Dunaújvárosi Bánki Donát Gimnázium vegyes karának /karnagy: Ujházy Krisztina/ Kodály Zoltán: Pange lingua szépen megformált előadásáért.

Az Országos Magyar Cecília Egyesület különdíjai:

– Nagykanizsai Batthyány Lajos Gimnázium Virág Benedek Ifjúsági

Kamarakórusa/karnagy: Cseke József/ Gorczycki: Stabat Mater előadásáért,

– a Pécsi Szent Mór Katolikus Gimnázium vegyes karának /karnagy: Stauróczy Balázs/ Lotti: Crucifixus előadásáért,

– Ciszterci Rend Pécsi Nagy Lajos Gimnázium vegyes kara /karnagy: Havasi Gábor/ Dvorak: Eja Mater a Stabat Materből hiteles előadásáért,

– az Esztergomi Árpád-házi Szent Erzsébet Gimnázium „Bel canto” kamarakórusa /karnagy: Vereckei Attila/ a Nagypénteki kanció átélt előadásáért,

– a Veszprémi Padányi Katolikus Gimnázium Padányi Gregoriánium /karnagy: Hutvágner Erika/ Agni Pathene és Gaudate előadásáért

A Bárdos Lajos Társaság különdíjai:

– a Székesfehérvári Kodály Zoltán Gimnázium „Pausa” Kamarakórusa /karnagy: Borbás Károly/ Bárdos Lajos: Csillagvirág előadásáért,

– a Veszprémi Lovassy László Gimnázium vegyes kara /karnagy: Tóth Mária/ Bárdos Lajos: Hét kurta kórus előadásáért,

Az Európa Cantat szervezőinek különdíja:

– Auth Ágnesnek, karnagy: ösztöndíj a Pécssett 2015-ben rendezendő Európa Fesztiválra,

Keszthely város különdíjai:

A DUO Hangszerbolt különdíjai:

– A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium vegyes karának /karnagy: Stargl Szilvia/ Veress Sándor: Kárpátokon innen és túl I. IV. V. tételének előadásáért,

– a Nagykanizsai Piarista Gimnázium Schola Calasantiana kamarakórusának /karnagy: Ráczné Bella Cecília/ a gregorián zene hiteles tolmácsolásáért

A Vajda Öregdiákok egyesülete különdíja:

– a Pécsi Református Gimnázium kórusainak /karnagy: Pap Tamás/,

A Salve Regina Kórus különdíja:

– Zala megye legjobb kórusának, a Nagykanizsai Virág Benedek Gimnázium kórusainak /Karnagy: Cseke József/

Szívet melengető volt látni, hogy milyen sok fiatalember énekelt a vegyes karokban, 2 fiúkar is szerepelt, mindkettő ragyogóan. A Ciszterci Rend Pécsi Nagy Lajos Gimnáziumának kamarakórusa arany minősítést kapott, kategória győztes és nagydíjas lett – Havasi Gábor irányításával, a Székesfehérvári Teleki Blanka Gimnázium fiú kórusa pedig szintén arany minősítést és különdíjat is kapott Auth Ágnes vezetésével.

A műsorok összeállításában a karnagyok szabad kezet kaptak. Örömkre sok kórus énekelt magyar szerzőktől. Gyakran csendültek fel

többek közt Erkel Ferenc, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Karai József, Kocsár Miklós, Farkas Ferenc, Petrovics Emil, Daróci Bárdos Tamás, Tillai Aurél, Veress Sándor, Halmos László, Tóth Péter művei, de a fiatalabb szerzők legújabb kompozíciói is megszólaltak / Uzsaly Bence, Balásy Szabolcs/.

Ízes, szépen válogatott népdalcsokrot kevesebb kórustól hallottunk, de azért néhány emlékezetes produkciónak így is örülhettünk. A *Piarista Gimnázium* *vegyes kara Nagykanizsáról* /karnagy: Ráczné Bella Cecilia/ „Muraközi horvát népdalok”- at szólaltatott meg tambura zenekari kísérettel, a *Pécsi Janus Pannonius Gimnázium Nőkara* /karnagy: Kotáncziné Vajda Ildikó/ pedig Kallós Zoltán moldvai gyűjtésével ajándékozott meg bennünket.

A gregorián éneklésben éteri hangzással, átél előadásban szólalt meg a Nagykanizsai Piarista Gimnázium Schola Gregoriana Calasantiana Kamarakórusa /karnagy: Ráczné Bella Cecilia/, az Esztergomi Árpád-házi Szent Erzsébet Gimnázium „Bel canto” kamarakórusa pedig emlékezetesen szép nagypénteki kancióval /csodálni való szólóhanggal/ hatott a közönségre.

A zsűri véleménye szerint elhangzottak olyan művek is, amelyeknek nem itt lett volna a helyük, de ez csak néhány esetben fordult elő. Viszont felszabadultan, hiteles tolmácsolásban szólaltak meg bravúrosan előadott spirituálék, afrikai dallamok, filmzenei átiratok.

A fesztivál méltó zárásaként valamennyi kórus előadásában Kodály Zoltán – Berzsényi Dániel: A magyarokhoz kánonját vezényelte *Ivasivka Mátyás* karnagy úr, a tőle megszokott átszellemültséggel.

Külön köszönetet mondunk Keszthely város vezetőségének és pedagógusainak áldozatkész, lelkiismeretes munkájukért;

a kórusbemutatók mintaszerű szervezéséért és lebonyolításáért *Kendeh Gusztávné* rendezőnek, a keszthelyi Helikon Kórus karnagyának és munkatársainak, Pálné Szelencsik Klára és Varga Zsuzsa karnagyoknak, akik példamutató figyelmességgel segítettek a résztvevő kórusok és vezetőik munkáját, sikeres bemutatkozásukat.

*„Itt a kék Balaton partja virányain,
Hol minden mosolyog, mint az aranyvilág...
Itt, a keszthelyi zöld parton emelkedik
A csendes Helikon.”*

(Berzsényi Dániel)

Nagy Ernő

A Törökbálinti Cantabile Kórus

Krakkóban

A Törökbálinti Cantabile Kórus 2014. április 25.-én Krakkóba utazott. Meghívást kaptak II. János Pál pápa szentté avatása tiszteletére rendezett ünnepségre. A jelentkező kórusok közül hangfelvétel alapján választották ki a törökbálinti vegyeskart, karnagya *Vékey Marianna*.

A Krakkó fő terén levő Mária Bazilikában a helybéli *Akademicki Chor Organummal* közösen, illetve felváltva énekelt a kórus az esti imádság utáni koncerten. Másnap a magyar kórus az Irgalmasság Bazilikában közreműködött a déli misén, ahol ezekre hallgatták előadásukban J. S. Bach, C. Franck, Halmos műveit, zárásképpen Liszt Krisztus c. oratóriumából a Tu es Petrus részletet. A szentmise folyamán háromszor hangzott el a Cantabile neve, s minden alkalommal hatalmas tapsal köszöntö meg a közönség a nagyszerű előadást.

Mindvégig *Vékey Marianna* dirigált, orgonán játszott e sorok írója,
Nagy Márta

Lengyelországban jártunk

A *Törökbálinti Cantabile Kórus* jelenleg legfiatalabb tagjaként vettem részt ezen a szenzációs utazáson. Április 25.-én, egy kifejezetten hűvös péntek hajnalon bőrröndök gurulásától, csomagok csörgésétől lett hangos a város, így könnyen odataláltam az egyik találkozóhelyhez, ahol a jól ismert kedves arcok álmatagon ácsorogtak. A busz lassan megérkezett, felcihelődtünk, majd irányt vettünk Budapest felé felvenni a maradék kórustagokat.

Az idő sajnos nem változott, ami az előrejelzések szerint várható volt. Az eső lába végig a fejünk felett lógott, de hát mit izguljunk, hiszen buszban ülünk (amit persze a busz hátsó fertályán észlelt vízszivárgások után már nem így gondoltunk).

Első úticélunk *Zakopane* volt, ahol a buszból kiszállva magyar szavak csapták meg a fülünket. Finom sajtokat és karamellát vásároltunk fillérekért (igazándiból forintokért, de lehetett euróval és zlotyival is fizetni). Itt szeretnek ám minket, magyarokat! Ez egy egészen új érzés, amit egyik külföldi tartózkodásom alatt sem éreztem még. A város maga csodálatos. Volt alkalmunk siklóvasúttal felmenni a Gubalówka hegy tetejére, ahonnan egész Zakopanét és a Magas-Tátrát is megcsodáltuk, saját idegenvezetőnk ízes, magyar előadásával fűszerezve. Néhányan utána megkóstoltuk a pirogot, én pedig egy tál gombalevest teszteltem, mert az idegenvezetőnk azt mondta, hogy a lengyel gombalevesben benne van az egész erdő. Igaza volt! Úgyhogy mindenkinek szívből ajánlom, akit Zakopanéba sodor a szél, hogy kóstoljon meg egy tál gombalevest.

Étkezésről szólva *Krakkóban* sem ért minket csalódás. Nem vagyok ízsakértő, sem mesterszakács, csak szeretem a jó ízű ételeket, és meg kell, hogy mondjam, nem túlzás mindenbe belefőzni a káposztát. A magyar, tradicionális gulyáslevesünkről kicsit eltérően vélekednek ugyan, de már az is megtisztelő, hogy próbálkoznak vele.

Krakkóba érkezvén megvacsoráztunk, majd elfoglaltuk szálláshelyünket a *Żaczek Hotel*ben. Másnap pazar reggelivel fogadtak bennünket! Nagyon korán keltünk, ugyanis első fellépésünk előtt egy sóbányába igyekeztünk, *Wieliczka*ba. 3 órás idegenvezetés után egy kicsit elfáradtunk, de az élmény minden fáradozást kárpótol. Még spontán flashmobot is tartottunk a sóbánya kápolnájában, ázsiai turisták nagy örömeire (youtube csatornán érdemes rákeresni), ezzel beénekelve az esti műsorrunkra.

Krakkó főterén a Mária Bazilikában a helyi *Organum kórossal* közösen tartottunk koncertet a II. János Pál pápa szenttéavatási ünnepségsorozat keretein belül. Nagy megtiszteltetés, hogy a neki felajánlott misén is énekelhettünk néhány művet. A mise utáni koncertünk nagyon jól sikerült; az ünnepséghez és a templom hatalmaságához méltó hangulatot teremtettünk. Az *Organum kórossal* közösen énekelni jó példája volt annak, hogy a zene szeretete minden embert egyenlővé tesz, minden embert összeköt, nem számít, melyik országból jöttünk.

Másnap reggel jó emlékekkel, áhitattal indultunk neki második koncerthelyszínünknek, mely az Isteni Irgamasság Bazilika volt. Már a buszban éreztem az izgatottságot, a várakozás örömét, s mikor megpillantottuk ezt a hatalmas épületet, nem utolsó sorban azt a többezres tömeget, mely körülölelte a Bazilikát, a szívem már a torkomban dobogott! Hatalmas megtiszteltetés, hogy fellépőként léphettünk be ebbe az óriási templomba, méghozzá nem mindennapi célból!

Egyik mise követte a másikat. Az, amelyiken énekelünk, fél 1-kor kezdődött. 4 művet énekelünk meghatározott időben. Bár nem értek lengyelül, karnagynőnk, *Vékey Marianna*, és kórusunk, a *Törökbálinti Cantabile Kórus* nevét többször is hallottam a mise alatt. Nem mindennapi az sem, hogy a mise végén több ezer lelkes hívő, lelkes zarándok megtapsolt bennünket. Sikerünk volt!

Mindannyian jó élményekkel tértünk haza másnap. Izgatottan várjuk legközelebbi koncertjeinket itthon is és külföldön is!

Kerezsi Anna Mária

Egy figyelemre méltó 100. születésnap

Bár az orvostudomány mai állása szerint az emberi kor végső határa általában kitolódott, mégis ritkaság zenész társadalmunkban, hogy valaki megéri századik életévét.

Erdélyi Lászlóné, majd *Rauhala Péterné*, lánynevén *Murin Lenke* 1914. március 8-án született. Gazdag pedagógiai pályáját Sárospatakon kezdte, majd az 1952-ben alapított miskolci Egressy Béni Zeneiskolának lett igazgatója. Kezdetről fogva vezette az iskolát, az ő feladata volt az alapítás minden ügyes-bajos dolga, a hely megtalálása, a berendezés megszerzése, és ami a legnagyobb feladat volt, a hangszerek beszerzése. Ezen már talán mosolyognánk, de akkor 1952-t írtunk! Ezt az iskolát nagy sikerrel, szép eredményekkel vezette, melyekről e sorok írója – mint a budapesti Zeneakadémiáról küldött szakfelügyelő – személyes tapasztalatokat szerzett.

1969-ben ment nyugdíjba, ezzel egyidejűleg elfogadott egy finnországi meghívást, ahol is 2000-ig elismeréssel végezte zenei tevékenységét, kezdetben Lempeleében mint gimnáziumi tanár, majd a Tampere-i zeneiskolában. Mindenütt a magyar zeneoktatás követeként, Kodály Zoltán zenei nevelési koncepciójának finn adaptálása vonatkozásában.

A finn évek alatt kórusokat szervezett, vezényelt, nem csak gyermekkórusokat, hanem felnőtteket és ú. n. munkáskórust. Ezekkel kórusfesztiválokon vett részt.

Kidolgozta a Kodály-módszer előiskolájának számító zeneóvodai oktatás finn metodikáját, amit Ulla-Maya Karvola vezető óvónővel kipróbáltak, és a gyakorlatba be is vezettek, majd megjelentettek (finnül) könyv formájában. Terjesztése érdekében az óvónők számára nyaranta továbbképzéseket szervezett.

Kezdeményezője és egyik alapítója volt a Finn Kodály Társaságnak, egyúttal tagja a Nemzetközi Kodály Társaságnak. Munkásságáért Kekkonen finn államelnök kitüntetésben részesítette, és felhatalmazta az „örökös főzeneigazgató” cím viselésére.

Magyarországra való visszatérését követően 2004-ben Mádl Ferenc államelnök a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntette ki. 2009-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen rubin-díszoklevelet kapott.

Erdélyi Rauhala Lenke több országban, földrészen élő kiterjedt, nagy családja – 3 gyermek, 8 unoka, 15 dédunoka és azok családjai szeretetétől övezve ma is jó egészségnek örvend. A magyar kultúráért végzett életművéért megbecsülés övezi. További sok örömet kívánunk neki! Isten éltesse!

Szőnyi Erzsébet

Kertész Lajos új Bartók-lemezeről

„...ahogy Bartók a gyermekhez fordul, abban nincs semmi a 'pedagógus' fontoskodásából, vagy a magát gyermeknek álcázó felnőtt selypítéséből [...] s amit a gyermeknek mond, azt mint felnőtt is vállalja, abból a felnőtt is érthet. Teljes értékű művészet ez felnőttek számára is.”

Kodály Zoltánnak Bartók gyermekkarairól írott, ám az ifjúságnak szánt hangszeres darabjaira is érvényes megállapítását idézi Kertész Lajos a Naxos kiadó gondozásában megjelent két CD-s albumához írott rövid ismertetőjében. A bő válogatás a *Gyermekeknek*, a *Tíz könnyű zongoradarab*, a *Kezdők zongoramuzsikája*, a *Kolindák* (Román karácsonyi énekek) és a *Mikrokozmosz*, egyúttal a zeneszerzői alkotópályája több mint három évtizedének sajátos vetületű keresztmetszetét is adja. „Az alkotói felelősséggel, művészi igénnyel, pedagógiai célzattal megkomponált ciklusok utat nyitnak a kezdő zongorista előtt a távoli Parnasszus felé” – írja az előadóművész. S ezzel mintegy meg is indokolja, miért vállalkozott, 90. életévéhez közeledve, egy hosszú művészi és pedagógiai pálya tapasztalatával gazdagon az apró darabok felvételére, közreadására. Előadóművészi mintát állít a Bartók-darabokat tanító zongoratanárok és a zongorázó gyermekek elé.

Kassai István zongoraművész – aki a kétzongorás művekben közreműködője is a felvételnek – a lemezekhez írott ajánlásában így jellemzi az előadót: „Személyiségében és előadóművészetében azt a tiszta puritán emberséget képviseli, mint amelyet nagy példaképe írásai és fennmaradt hangfelvételei által őrzünk. [...] végtelenségig kimerlelt tolmácsolásban hallhatjuk tőle Bartók remekműveit.” A lemez Bartók – Kodályéhoz igen közel álló – pedagógiai útmutatását követi azzal, hogy a *Mikrokozmosz* előszava szerint jár el a négy kis énekes tétel beiktatásával Bolyki Sára népdalénekes növendék előadásában. („Minden hangszertanításnak tulajdonképpen a tanulók énekelteséből kellene kiindulnia”).

A felvétel elkészültét s kiadását több támogató, mindenekelőtt a Nemzeti Kulturális Alap, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Magyar Művészeti Akadémia és a Magyar Villamos Művek segítette. A lemez hallgatója is csak köszönettel tartozik nekik.

Jó szívvel, s örömmel ajánljuk mindenki figyelmébe *Kertész Lajos* zongoraművész, a Kodály Társaság tiszteletbeli tagja, az elnökség sok éven át hűséges szolgálattevőjének Bartók-lemezeit, hisz interpretációja meggyőzően, a művekhez méltóan igazolja: „teljes értékű művészet ez felnőttek számára is.”

I. M.

Vasárnap,
1935. május hó 12-én délelőtt fél 11 órakor a

VÁROSI SZINHÁZBAN

A SZEGEDI

„ÉNEKLŐ IFJUSÁG”

nagyszabásu hangversenye

a szegedi iskolák énekkarainak (12 iskola,
közel 800 énekes) közreműködésével a

BARANYI-PÁLFY

akció javára

Bevezető beszédet mond:

Dr. SIK SÁNDOR

egyetemi nyilv. r. tanár

**Jegyek filléres színházi helyárrakkal kaphatók a Szent István
Társulat és a Nemzeti Sajtóvállalat Kérész-utcai üzleteiben.**

NAXOS

**Béla
BARTÓK**

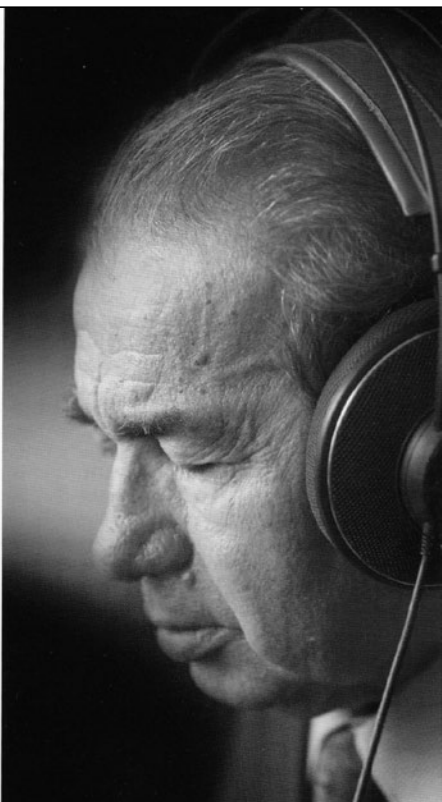
(1881–1945)

**Zongoramuzsika
Piano Music**

**Lajos
Kertész**

zongora / Piano

2 CDs

Megjelent Szőnyi Erzsébet Hét gyermekkar című műve

A *Hét Gyermekkar* című ciklust, mely 1990-ben született Hárs Ernő verseire, az Editio Musica Budapest Zeneműkiadó a szerző 90. születésnapjának tiszteletére jelentette meg.

Z. 14 912

EDITIO MUSICA BUDAPEST

Universal Music Publishing Editio Musica Budapest Zeneműkiadó Kft.
Tel.: + 36 1 236-1105 • www.emb.hu